

VENSTRE

Førsteutkast

Program

Buskerud Venstre,
Fylkestingsvalget 2023

Til medlemmer, lokallag og sideorganisasjoner i Venstre, Buskerud valgkrets.

Programkomiteen i Buskerud legger med dette frem førsteutkastet til program for fylkestingsvalget i 2023. Komiteen har tatt med seg gode og viktige innspill fra medlemmer, lokallag, sideorganisasjoner og eksterne samfunnsaktører gjennom høringene som ble arrangert i våres.

Fristen for innspill i førsteutkastet er 15. oktober. Komiteen vil legge fram sitt endelige forslag til program 1. desember og programmet vedtas av årsmøtet i mars 2023.

Komiteens medlemmer:

- Julie Waage
- Stepan Ermilov
- Alveva Hohler
- Anders Wengen
- Tove Hofstad

På vegne av programkomiteen

Tove Hofstad

Leder

1 **Kjære velger,**

2

3 Som det liberale partiet i Buskerud kjemper vi for å gi hvert enkelt
4 menneske størst mulig frihet, samtidig som vi tar vare på naturen og
5 hverandre. Venstre ønsker et inkluderende samfunn der alle gis reelle
6 muligheter til å leve det livet de ønsker og til å ta aktivt del i samfunnet –
7 uavhengig av alder, kjønn, livssyn, funksjonsnivå, seksualitet og bakgrunn.
8 Det er utgangspunktet for dette programmet.

9

10 Venstre er et utålmodig og samfunnsbyggende parti. Vi vil framover, ikke
11 bakover. Hva det betyr i fylkespolitikken vil du finne konkrete svar på i
12 dette programmet – fra skole og utdanning, klima og miljø,
13 arealplanlegging, samferdsel og næringsutvikling, til folkehelse, tannhelse,
14 kulturminnevern og frivillighet.

15

16 Etter mange år med omstilling og store endringer er Venstre opptatt av å
17 gi ansatte og ledere i fylkeskommunen ro og forutsigbare
18 rammebetingelser for å gjøre en god jobb. Vi vil derfor unngå uheldige
19 reverseringer og omkamper.

20

21 Etter dette fylkestingsvalget får vi et nytt Buskerud. I en slik situasjon er
22 det viktig med politikere som ser framover og som griper mulighetene til å
23 videreutvikle et Buskerud i vekst, som allerede utgjør en viktig del av en av
24 Europas mest moderne og innovative regioner, og som vil gjøre Buskerud
25 til et foregangsfylke i klima- og miljøpolitikken.

26

27 Jo større innflytelse Venstre får i Buskerud, desto enklere og billigere blir
28 det å ta miljøvennlige valg i hverdagen.

29

30 Ved å gi din stemme til Venstre gir du også et bidrag til å utvikle Buskerud i
31 en mer bærekraftig, inkluderende og nyskapende retning – og samtidig
32 støtte opp om de liberale verdiene som vi aldri kan ta for gitt.

33

34

35

36

37

38 **Godt valg!**

39

40

41

42

43	Innholdsfortegnelse	
44		
45	Kapittel 1: Vi tar Buskerud framover	3
46	Utfordringer for framtida løses med samarbeid	3
47	Nullutslippsregion	3
48	Mangfold og muligheter	4
49	En moderne fylkeskommune	4
50	Kapittel 2: Ta vare på naturen, stanse klimaendringene	5
51	Energi	6
52	Naturvern	7
53	En rein og levende Oslofjord	8
54	Landbruksstrategi	10
55	Kapittel 3: Samferdsel og mobilitet	11
56	Grønne og inkluderende reiser	11
57	Ambassadør for nullutslippsmålet	12
58	Moderne og bærekraftig kollektivt	13
59	Sykkel og gange	14
60	Trygge veier	15
61	Kapittel 4: Utdanning for framtida	15
62	Videregående opplæring	18
63	Fagskolene	19
64	Kapittel 5: Et bærekraftig næringsliv og arbeidsliv for framtida	20
65	Det grønne skiftet	20
66	Digitalisering	23
67	Et reiseliv med fremtidsrettede ringvirkninger	24
68	Landbruk – kursendring i grønn og bærekraftig retning	27
69	Flere lokale arbeidsplasser	32
70	Kompetanse og rekruttering	33
71	Et likestilt og inkluderende arbeidsliv	35
72	Kapittel 6: Kultur, frivillighet og folkehelse	37
73	Et mangfoldig og fritt kulturliv	37
74	Kulturhistorie	39
75	Idrett og frivillighet	40
76	Kapittel 7: Tannhelsetjenesten	41

77 **Kapittel 1: Vi tar Buskerud framover**

78
79 Venstre vil at Buskerud fylkeskommune skal legge FNs bærekraftsmål til
80 grunn for sin virksomhet. Venstre mener bærekraftsmålene gir et godt
81 grunnlag for mindre ulikhet, sikrer god helse, utdanning, likestilling, rent
82 vann, ren energi, anstendig arbeid, økonomisk vekst, innovasjon,
83 infrastruktur, bærekraftige byer, ansvarlig forbruk, ansvarlig produksjon,
84 bremsing av klimaendringene og tar vare på naturen.

85 86 **Utfordringer for framtida løses med samarbeid**

87
88 For å bidra til å løse klima- og naturkrisen, og for å gi gode tjenester til
89 innbyggerne i hele fylket, må Buskerud samarbeide tett med våre
90 nabofylker.

91
92 Dagens Viken er Norges port til Europa og verden, med toglinjer og veier
93 mot Sverige, og hovedflyplassen på Gardermoen. Det gir oss et særskilt
94 ansvar og store muligheter. For å lykkes med høye ambisjoner innen klima
95 og miljø, utdanning, innovasjon og kultur trengs også mer internasjonalt
96 samarbeid. Venstre vil at

97
98 Buskerud skal utnytte mulighetene som ligger i internasjonalt samarbeid
99 for at det skal bli enda bedre å leve, bo og arbeide i Buskerud og i Norge.
100 Buskerud – innbyggerne og næringslivet i regionen – kan bidra til en
101 bærekraftig omstilling av samfunnet, til å bevare naturen og kutte
102 klimagassutslipp i Norge og i verden.

103
104 De store utfordringene må løses gjennom internasjonalt samarbeid. Vi har
105 mye å lære av verden, men verden kan også lære mye av oss. Venstre vil at
106 Buskerud skal ha et vidt internasjonalt samarbeid, slik at både offentlig og
107 privat sektor kan nyte godt av kompetanse og erfaringer fra andre land, og
108 i økt grad nyttiggjøre seg finansieringsordninger gjennom EU.

109 110 **Nullutslippsregion**

111
112 Buskerud har et godt utgangspunkt for å nå målsetningen om
113 lavutslippssamfunnet og å bli en nullutslippsregion. Samtidig har Buskerud
114 forskningsinstitusjoner, kunnskaps- og innovasjonsmiljøer og næringsliv
115 som er verdensledende innen bl.a. fornybar energi og bioøkonomi. Venstre
116 mener at Buskerud må utnytte disse fortrinnene og bli et nullutslippsfylke.

117

118 **Mangfold og muligheter**

119
120 Barn og ungdom er ikke bare viktig for framtida, men er viktige og
121 verdifulle her og nå. Venstre mener at å sikre gode og trygge
122 oppvekstvilkår for barn og unge er det viktigste vi kan prioritere for at
123 mennesker skal kunne leve gode liv. Utdanning og arbeid er samfunnets
124 viktigste tiltak for å forebygge fattigdom og sosiale skillelinjer i
125 befolkningen. Skole og arbeidsliv er våre viktigste arenaer for inkludering
126 og integrering. Frivilligheten spiller også en avgjørende rolle for
127 integrering og inkludering. Derfor vil Venstre satse på ungdommen.
128 Venstre vil styrke frivillig sektor og prioritere forebyggende arbeid innen
129 psykisk helse og universell utforming av utdanningssystem og
130 infrastruktur.

131
132 Venstre vil sikre at det er flere veier inn til og gjennom videregående
133 opplæring og fagskolen. Venstre vil at det skal være valgmuligheter, og
134 muligheter for å prøve på nytt, slik at alle kan gjennomføre utdanning og
135 komme i arbeid, så langt den enkelte har mulighet til. Venstre mener vi
136 trenger et utdanningssystem der det er enkelt å videreutdanne seg eller
137 omskolere seg til nye jobber og nye muligheter mange ganger i løpet av
138 livet. Venstre vil at Buskerud skal være et foregangsfylke i forebyggende
139 folkehelsearbeid, i tett samarbeid med kommunene.

140

141 **En moderne fylkeskommune**

142
143 Fylkeskommunen har i dag ansvar for alt fra videregående skoler, fagskoler,
144 veier og kollektivtrafikk, klima- og miljø, kulturminnevern, folkehelse,
145 næringsutvikling og tannhelse. Venstre er opptatt av at Buskerud
146 fylkeskommune skal levere gode tjenester på alle områder, og at Buskerud
147 fylkeskommune skal være en god arbeidsgiver. Etter mange år med
148 omstilling og store endringer er det viktig at de ansatte får ro og rom til
149 gjøre en god jobb, og Venstre ønsker å bidra til forutsigbarhet for de
150 ansatte i årene som kommer og unngå reversering og store omkamper.

151
152 Frihet, innflytelse og engasjement på lokalt nivå betinger reell mulighet til
153 påvirkning. Venstre vil at Buskerud fylkeskommune skal legge til rette for
154 mer samspill mellom politikere og innbyggere, frivilligheten,
155 organisasjoner, lag, foreninger og næringsliv gjennom kontinuerlig
156 utvikling og fornyelse.

157

158 Åpenhet og innsyn er grunnleggende i et demokrati. Å innføre
159 lobbyregister i Viken vil være positivt for den enkelte folkevalgtes

160 forståelse og utøvelse av rollen som folkevalgt. Venstre mener dette er et
161 viktig tiltak for å sikre åpenhet og tillit til systemet, og vil derfor at nye
162 Viken fylkeskommune innfører lobbyregister fra opprettelsen av fylket.

163
164 Åpenhet gir borgerne mulighet for større innflytelse i
165 beslutningsprosesser og er svært viktig for å opprettholde tillit til det
166 politiske systemet. Dessuten er åpenhet et sikkerhetsnett mot
167 maktmisbruk og korrupsjon.

168 Venstre vil at Buskerud fylkeskommune skal være en god arbeidsgiver der
169 det er attraktivt å være ansatt, og der det satses på moderne, digitale
170 løsninger på alle områder.

171
172 Venstre vil at offentlige innkjøp brukes målretta for å fremme innovasjon,
173 miljø, etikk og gode arbeidsforhold i arbeidslivet.

174
175

176 **Kapittel 2: Ta vare på naturen, stanse klimaendringene**

177
178 Menneskeskapte klimaendringer og tap av natur og arts mangfold er vår
179 tids største utfordringer. Det krever en radikal omstilling av samfunnet, og
180 justering av vår adferd. Å kutte klimagassutslipp, bevare natur mangfold og
181 miljø, og å forvalte jordens ressurser på en bærekraftig måte er nødvendig
182 for å sikre jorden for generasjonene som kommer etter oss. Men dette
183 innebærer også nye muligheter og verdiskaping.

184
185 For Buskerud innebærer dette spesielt å kutte forbruk til transport,
186 oppvarming, arealforbruk og utbygging. Jordbruket kan også bidra med
187 mye og det kan være mye gevinst i naturrestaurering av for eksempel myr
188 og bekker.

189
190 Venstre mener at for å oppnå resultater effektivt, bør det være enkelt og
191 lønnsomt for innbyggere og næringsliv å gjøre miljøvennlige valg i
192 hverdagen. Uansett om det gjelder energibruk, transport,
193 avfallshåndtering, investeringer, handel og forbruk.

194
195 Norges har store muligheter for produksjon og bruk av miljøvennlig energi
196 til å skape grønn industri med grønne arbeidsplasser, Venstre vil gjerne ha
197 grønn energi og grønne arbeidsplasser, men ikke på bekostning av viktig
198 natur. Ny utbygging må vurderes nøye opp mot tap av natur mangfold.
199 Venstre skal også støtte forskning, utvikling og lokal tilpasning som kan gi
200 fremskritt for det grønne skiftet.

201

202 Energi

203
204 En stabil tilgang på ren energi er en nødvendig forutsetning for innbyggere
205 og næringsliv i fylket. De siste årene har vi sett at prisene har økt betydelig
206 og at det er fare for leveringssikkerheten på utsatte tidspunkt. Dette er
207 ikke en holdbar situasjon. Venstre ønsker at fylkeskommunen skal ta en
208 proaktiv rolle i denne problemstillingen, og aktivt bidra til å utvikle,
209 iverksette og skalere opp gode, bærekraftige løsninger. Vi ønsker derfor at
210 fylkeskommunen skal utvikle en energistrategi. Denne skal både gjøre opp
211 status og utvikle politikk på feltet. Strategien bør inneholde tematikk som
212 f.eks.

- 213
- 214 ● Gode energisparingstiltak
- 215 ● Utvikling og bruk av miljøvennlige løsninger
- 216 ● Sirkulærøkonomiske forretningsmodeller
- 217 ● Gjenbruk
- 218 ● Bruk av lokale og klimavennlige materialer
- 219 ● Øke omfanget av alternative energikilder som jordvarme, solceller,
220 bioenergi mm.

221
222 Vi forutsetter også at fylkeskommunen utnytter eksisterende løsninger,
223 samt bidrar til å støtte tiltak som gir god energisparing, enten det gir
224 overgang til miljøvennlig drivstoff til fremkomstmidler, bedre
225 kollektivtilbud, bedre sykkelveinett eller energitiltak for boliger.

226

227 Venstre vil:

- 228 ● Utvikle en energistrategi for fylket
- 229 ● Støtte overgangen til bedre klimaløsninger for både offentlige og
230 private bygg.
- 231 ● Kreve investeringer i nullutslippsløsninger på alle fylkeskommunale
232 bygg
- 233 ● Kreve gjenbruk og rehabilitering av eldre bygningsmasse fremfor
234 nybygging der dette er mulig.
- 235 ● Innføre krav om ombruk skal vurderes for både interiør og eksteriør i
236 alle fylkeskommunale prosjekt.
- 237 ● Kreve bruk av lokalt tremateriale i fylkeskommunale byggeprosjekt,
238 der dette er mulig.
- 239 ● kreve nullutslipp på alle byggeplasser i fylkeskommunal regi
- 240 ● støtte utvikling og tiltak som gir en bedre utnyttelse av restavfall fra
241 jordbruk og skogbruk

- 242
- 243
- 244
- 245
- 246
- 247
- 248
- 249
- at fylkeskommunen skal bli kunnskapsbase for å hjelpe og støtte alle kommunene i deres arbeid med klimaplaner, klimabudsjett og klimaregnskap
  - redusere energibehov i egne bygg ved hjelp av etterisolering eller solcellepanel.
  - legge til rette for at bygg med kun strømfyring får alternative oppvarmingsmuligheter, f.eks. jordvarme eller bioenergi.

250

251 **Naturvern**

252

253 For å ta vare på naturmangfold og miljø må vi verne mer natur, men også
254 riktig natur. På grunn av påbegynte klimaendringer vil det bli endringer i de
255 eksisterende økosystemene. Det er nødvendig med mer helhetlig
256 planlegging. 'Grønn infrastruktur' er en måte å tenke på som innebærer
257 planer som gir naturen rom for mangfold og endring. Det innebærer at vi
258 må verne grøntarealer og reetablere nødvendige grøntkorridorer for å
259 oppnå større, sammenhengende arealer. Til det kreves det et tettere
260 samarbeide mellom kommunene i fylket.

261

262 Nye utbygginger skal legges til områder der det allerede er utbygget og
263 det ikke må legges til rette for arealkrevende ny infrastruktur. Også etter
264 utbygging kan man gi naturen arealer tilbake.. Planter på vegger og tak kan
265 gi både karbonlagring og bedre overvannshåndteringen.

266

267 Menneskenes overforbruk av areal skaper også lys og lydforurensning.
268 Naturen påvirkes av lys og lyd. Derfor trenger vi bedre regler for lys og lyd i
269 randsoner mellom kultur og natur.

270

271 Buskerud er et fylke med fjord, elver og innlands vannressurser. Dette er
272 enorme og sårbare verdier som krever et særskilt vern. Behovet for en
273 sterk, regional planlegger som fylkeskommunen er svært viktig. Stadig
274 større deler av naturen bygges ned, og vi står i dag like mye i en naturkrise
275 som i en klimakrise. Begge deler er kritisk.

276

277 Venstre ønsker at fylkeskommunen skal ta en tydelig rolle i arbeidet med å
278 sikre naturmangfold og vern av dyrket mark. Fylkeskommunen skal ta en
279 proaktiv rolle ved å bistå kommunene i å sikre en god forvaltning av
280 naturressursene i fylket.

281

282

283 **Venstre vil:**

- 284
- 285
- 286
- 287
- 288
- 289
- 290
- 291
- 292
- 293
- 294
- 295
- 296
- 297
- 298
- 299
- 300
- 301
- 302
- 303
- 304
- 305
- 306
- 307
- 308
- 309
- 310
- 311
- 312
- 313
- 314
- 315
- 316
- 317
- 318
- 319
- 320
- 321
- arbeide for god planlegging innen naturvernet
  - øke bevilgningene til frivillig vern av skog og andre områder
  - Øke satsingen på naturrestaurering.
  - støtte alle kommuner i utarbeidelsen av arealregnskap og naturbudsjett.
  - at det skal stilles høye krav til tilbakeføring og eventuelt erstatningsareal ved ny arealbruk.
  - at all nedbygging av myr forbys.
  - at der det ikke er andre utveier enn å bruke jordbruksareal skal dette erstattes med opprettelsen av minst like mye jordbruksareal et annet sted.
  - Innføre en arealavgift for nedbygging av LNF-arealer, samt kreve opparbeidelse av erstatningsareal ved nedbygging av LNF-areal.
  - Lage en regional plan for hytteutbygging i fylket, som blant annet innebærer
  - at det skal stilles strengere arealkrav ved hytteutbygging.
  - at det skal bli mer lønnsomt å dele fritidsboliger.
  - at det skal kunne stilles lokale krav om og tilrettelegges for solcellepanel på alle hytter.
  - at utbyggingen skal gi minimal belastning på eksisterende infrastruktur ved at utbygger står for egenproduksjon som brønner, jordvarme, solcellepanel og eventuelt egne kloakkrensesystemer.
  - At det ved ny vegutbygging til sykkelveg vurderes bruk av gamle eksisterende veistrukturer og dersom det utvikles mindre naturinngripende byggemåter for sykkelvei bør disse brukes.
  - Videreutvikle arbeidet med å ha kontroll på vannressursene og redusere forurensing.
  - Redusere mikroplast og annen forurensing i vannet ved rensing av snø fra snømåking, mer vask av veier og bedre løsninger for kunstgressbaner, samt støtte tiltak for redusert bruk av piggdekk
  - Etablere ordninger for rydding av søppel i utmark, ved elver, innsjø og fjord.
  - Jobbe for restaurering bekker og myrer.
  - skape mer grøntareal ved utnyttelse av vegkanter, vegger og tak, etablere flere små og store parker

322 En rein og levende Oslofjord

323
324 I løpet av de siste 30 årene har Oslofjorden endret seg dramatisk. Fra å
325 være en fjord full av fisk og sjøfugl, har bestandene av nøkkelarter som
326 torsk og hummer gått ned medover 90 prosent. Heldigvis er det ikke for
327 sent å snu utviklingen, men det krever en storstilt og koordinert
328 redningsaksjon. Venstre vil at Buskerud sammen med de andre tilgrensede
329 fylkene skal gå foran i arbeidet med å ta vare på Oslofjorden, slik at også
330 fremtidige generasjoner får oppleve en levende og frisk fjord. Det krever
331 tett samarbeid med nabofylkene, kommunene Akershus og sterkere statlig
332 styring av og koordinering av tiltakene og investeringene.

333
334 Dagens Viken har sammen med Oslo ansvaret for vannforvaltningen av de
335 største vassdragene som har avrenning til Oslofjorden. For å bevare livet i
336 vassdrag og fjorden, må vi sikre at miljøet er godt i vassdragene og vi må
337 hindre erosjon. Venstre vil fortsette jobben gjennom Buskerud
338 fylkeskommunes deltakelse i Oslofjordrådet.

339
340 I tillegg til avløp er avrenning fra landbruket er en betydelig del av
341 utfordringen til Oslofjorden – men landbruk kan like gjerne være en del av
342 løsningen på økosystemutfordringer som en del av problemet om man
343 legger til rette for f.eks. økologisk/regenerativt landbruk, regner inn de
344 ytterligere leveområdene til naturen etc landbruksområder kan utgjøre.

346 Venstre vil:

- 347
- 348 ● Øke rensegraden på avløpsvann og kloakk i hele Buskerud
- 349 ● arbeide for fosfor- og nitrogengjenvinning langs hele fjorden.
- 350 ● Kutte tilførsel av plast og annen forsøpling til Oslofjorden, blant
- 351 annet ved mindre bruk av plast og engangsartikler.
- 352 ● arbeide for større vernesoner i Oslofjorden der all fangst og fiske er
- 353 forbudt frem til et sunt liv i fjorden er gjenopprettet.
- 354 ● Jobbe for et forbud mot bunntåling i Oslofjorden for å redusere den
- 355 totale belastningen på det marine økosystemet.
- 356 ● Gjennomføre piloter for å styrke livet på havbunnen, med bygging av
- 357 rev og ålegrasenger i indre Oslofjord.
- 358 ● Innføre forbud mot tømning av septik fra fritidsbåter i sjøen senest i
- 359 2023 og bidra til å anlegge flere mottaksanlegg for septik fra
- 360 fritidsbåter.
- 361 ● at det stilles krav til småbåthavnene om å kutte all tilførsel av
- 362 forurensing og plast til fjorden.

- 363 ● Etablere et eget Oslofjord-prosjekt, som skal koordinere
364 fylkeskommunens innsats for Oslofjorden og samarbeid med andre
365 Oslofjord-fylker og kommuner.
- 366 ● Gi folk bedre tilgang til strandsonen, fjorden og øyene som
367 friområder og gi hjelp til kommunene i ulovlighetsoppfølging i
368 strandsonen
- 369 ● Bidra til offentlig sikring av nøkkeleiendommer i strandsonen som
370 kommer for salg
- 371 ● styrke arbeidet med vannforvaltning, sikre naturmangfold, god
372 miljøtilstand og rent vann i vassdrag og fjorder
- 373 ● lage felles regional plan for forvaltning av Oslofjorden for fylkene
374 rundt fjorden

375
376

377 Landbruksstrategi

378

379 Jordbruket er en viktig næring og god arealforvaltning. Men det har
380 potensiale for å være bedre både for naturforvaltning, CO2 lagring og
381 dyrevelferd. Det er også et stort potensial i at bønder kan være
382 energiprodusenter i form av bioenergi, men også ved å utnytte areal til
383 solceller geo-varme eller annet. Samarbeid med bønder som ønsker å
384 gjøre noe bedre er viktig for Nye Buskerud Venstre. Med de raske
385 endringene vi har i dag er det viktig å ha oppdaterte jordbruksstrategier
386 og å samarbeide med bøndene om gode nye løsninger.

387

388 Det er viktig å verne og restaurere natur, men det er gjerne bøndenes areal
389 som bør vernes eller restaureres. Som med alle andre miljøtiltak bør det
390 være lønnsomt å velge det som er best for miljøet. Frivillig vern bør styrkes
391 og kompensasjonsordningene må være tilstrekkelig til at det oppleves
392 rettferdig og fornuftig. Ofte bør man kunne velge makeskifte, slik at
393 bonden fortsatt har en like drivverdig gård. I tillegg er det nødvendig at
394 det lønner seg også for bønder å velge de beste løsningene selv om de
395 ikke gir best avkastning.

396

397 Venstre vil:

398

- 399 ● Oppdatere landbruksstrategien for Viken for å tydeliggjøre
400 utfordringer og muligheter for landbrukssektoren i Buskerud.
- 401 ● Styrke samarbeide mellom den regionale landbruksnæringen,
402 fylkeskommunen og statsforvalteren.
- 403 ● Legge til rette slik at mest mulig videreforedling kan skje lokalt.
- 404 ● Vri støtteordningene slik at de fokuserer mer på produksjonsmåte
405 enn på produksjonsmengde.

- 406 ● Styrke anledningen til frivillig vern av skog.
- 407 ● Tilby gratis klimarådgivning til landbruksaktører i fylket.
- 408 ● Tilby gode incentivordninger for vern og restaurering av natur.
- 409 ● Støtte bærekraftig bruk av naturen til beitemark og plukkhogst
- 410 ● Arbeide for å kompensere CO₂-utslipp ved bruk av natur og
- 411 kulturarealer som kan lagre CO₂
- 412 ● Gi støtte til bønder som tør å satse på nye og gamle metoder som
- 413 forskning viser kan gi lavere karbonutslipp eller lagre mer CO₂.
- 414
- 415

416 **Kapittel 3: Samferdsel og mobilitet**

417 **Grønne og inkluderende reiser**

418 Nye Buskerud fylke er langstrakt, befolkningsrikt og mangfoldig. Det
419 anslås at av de nesten 300'000 innbyggerne pendler over 10% ut av fylket,
420 hovedsakelig til arbeid i Osloregionen. Disse menneskene opplever alt for
421 ofte kapasitetsutfordringer innenfor samferdsel: busser som står i samme
422 kø med biler, fulle pendlerparkeringsplasser, forsinkede tog og høye
423 billettpriser. Det er dårlige busstilbud innover i distriktet, og et stort
424 etterslep på vedlikehold av fylkesveier. Sykkelandelen i Nye Buskerud
425 ligger også bak resten av Norge, og myke trafikanter er ofte utsatt på
426 grunn av et mangel på gang- og sykkelveier.
427

428 Å kunne reise enkelt og billig til jobb og skole, familie, venner og
429 fritidsaktiviteter er en viktig frihet vi burde verne om, og er nødvendig for
430 utvikling av vårt arbeidsmarked og næringslivet. Over to tredjedeler av
431 reisene i nye Buskerud skjer med personbil, og skal vi nå nullutslippsmålet i
432 2050 må en stor del av disse byttes ut med buss og tog. Dermed er det et
433 stort behov for å forbedre kollektivtrafikken innenfor fylket.

434 Veitrafikken står for majoriteten av utslippene i nye Buskerud. Skal vi
435 beholde reisefriheten vår uten å ødelegge for fremtidige generasjoner må
436 en stor del av samferdselssektoren gå over til utslippsfrie løsninger. Dette
437 vil redusere støv- og støyforurensning, senke utslipp av klimagasser og
438 verne globalt og nærliggende miljø.
439

440 Ved befolkningsvekst er det naturlig at reisevolumet øker. Venstre ønsker
441 at denne økningen skal tas av sykkel, gange og kollektivreiser i
442 byområdene og større tettsteder. For å oppnå dette må det bli enklere og
443 tryggere å gå og sykle, slik at disse fremkomstmetodene kan bli et reelt
444 alternativ til bilen. Kollektivt må bli billigere, mer fleksibelt og attraktivt.
445

447 Det er særlig viktig med et godt tilbud for ungdom, månedspendlere, og
448 de som reiser en gang iblant.

449
450 Slik at folk kan bosette seg der de ønsker må også distriktene få like
451 grønne transporttilbud som byene. Dette oppnås ved bestillingsbusser og
452 dynamiske rutetabeller. En grønn samferdselspolitikk er en sunn,
453 bærekraftig og moderne samfunnstrategi som tjener alle og øker friheten
454 vår. Derfor er det viktigere enn noensinne at vi satser nå.

455
456 **Venstre vil:**

- 457
- 458 ● fokusere på en bærekraftig by- og tettstedsutvikling der det er
459 gunstig å komme seg frem med sykkel, kollektivt og gange. Det må
460 legges opp til en endring i reisevaner innenfor regionen.
- 461 ● jobbe aktivt imot utbygging av nye motorveier der det allerede er
462 kjøproblemer, dersom disse vil bidra til å øke biltrafikken. Å utbedre
463 kollektivt på slike strekninger vil tjene flere bedre.
- 464 ● satse på grønne transportløsninger i byene først, siden det er her
465 befolkningsveksten er størst. Grønne løsninger burde først og
466 fremst komme der det er flest mennesker og høyest utslipp.
- 467 ● prioritere utviklingen av kommuner og tettsteder som ligger rundt
468 kollektivknutepunkter, og sørge for sømløs fremkommelighet med
469 kollektivtransport mellom disse og større byer.

470
471
472 **Ambassadør for nullutslippsmålet**

473
474 Norge er forpliktet til å følge Parisavtalen, og har som mål å halvere
475 utslippet til hele landet innen 2030. For å bidra til denne utviklingen og
476 redusere klimagassutslippene må vårt fylke gå i front og legge til rette for
477 de mange menneskene som arbeider og oppholder seg her. Dette burde
478 gjøres på en måte som gjør det enkelt for private og bedrifter å velge
479 klimavennlige samferdselsløsninger, uten at det har en for stor belastning
480 på økonomi, tid og levestandard. Skal vi nå målene må utslipp innenfor
481 transportsektoren reduseres, og dermed må alle nye personbiler som
482 selges i 2025 bli utslippsfrie. Dermed må det også satses tungt på å
483 tilrettelegge for grønn tungtransport. Det blir derfor ekstremt viktig med
484 investeringer som utbygging av fyllestasjoner for biogass og hydrogen,
485 flere hurtigladdere og infrastruktur for nullutslipps kollektivtransport. Til
486 slutt må vi videreføre elbilfordelene innenfor fylket, for å stimulere til en
487 fremtidssikker bilpark.

488

489 Å kutte reiser i seg selv er også en viktig del av veien mot et klimanøytralt
490 Buskerud. Ved å samlokalisere næringsliv i nærheten av for eksempel skole
491 og barnehage, kan vi både gjøre reiser mer effektive både med tanke på
492 tidsbesparing, og reiselengde. Her er tydelige kommune- og regionsentre
493 sentrale for å oppnå en gunstig utvikling og reisereduksjon.

494

495 **Venstre vil:**

496

497 ● at all kollektivtrafikk i Nye Buskerud skal være utslippsfri innen 2025.

498 ● at det legges til rette for utbygging av fyllestasjoner for hydrogen og
499 biogass.

500 ● at alt nybilsalg skal være basert på fossilfrie teknologier innen 2025.

501 ● at alle havner i Buskerud skal ha anlagt landstrøm, og kreve at
502 skipsfart bruker dette.

503 ● at det skal stille utslipps- og miljøkrav ved tildeling av drosjeløyver

504

505

506 **Moderne og bærekraftig kollektivt**

507

508 Buskeruds kollektivsystem i dag er preget av dårlig kapasitet, forsinkelser
509 og høye billettpriser. Tilbudet er veldig variert, og det er stor mangel på
510 fleksibilitet og implementering av moderne hjelpemidler for å kjøre mer
511 fornuftig. FNs bærekraftsmål nummer 6 sier at vi skal “bygge fremtidens
512 transportsystem. Dermed vil Venstre satse på et kollektivnett som er
513 miljøvennlig, lett tilgjengelig, effektivt og rimelig. Et kollektivnett som
514 tjener alle, uansett hvor de bor. Derfor må kapasiteten utbedres i byer ved
515 å implementere flere buss- og togavganger, imens tilbudet på bygda må
516 forbedres med flere bestillingsbusser og en bedre tilknytning til
517 kollektivknutepunkter. Ved å implementere kunstig intelligens under
518 ruteoppsett og kjøre en kollektivpark med varierende kapasitet blir også
519 reisene mer fleksible, da kapasiteten følger opp direkte etter behovet. Slik
520 unngår en også tomme busser, reduserer veislitasje og utslipp. Venstre vil
521 også stå frem som en pådriver for innovative kollektivløsninger, og ønsker
522 å støtte prosjekter som gjør reiser enklere. Dette kan være tjenester som
523 selvkjørende busser og intuitive elektroniske billettsider. Slik utvikler vi
524 oss i en grønn og høyteknologisk retning.

525

526 Jernbane er en sentral del av transportsystemet i Buskerud, og har en lang
527 historie med å frakte store kvanta passasjer og gods vest for Oslo. Det er
528 derimot i dag flere fleksibilitetsutfordringer knyttet til togreiser, og
529 billettprisene er stive på selv de korteste strekningene. For å redusere
530 forsinkelser, knytte buss og tog tettere, og forbedre forbindelsene mellom
531 bo- og arbeidsregioner må vi investere mer i jernbane. Dette kan være alt

532 fra å bygge flere dobbeltspor til å styrke kollektive knutepunkt. For å utvide
533 rutenettet uten å gjøre for store naturinngrep må det utredes for å ta i bruk
534 eksisterende stasjonsbygg, som for eksempel på Randsfjordbanen.
535

536 For å hjelpe de som reiser mest vil Venstre at pendlerne skal kunne reise til
537 en god pris. Dette ønsker vi å løse ved å opprette fleksible månedskort
538 med makspris. Slik kan en både dekke behovet til dagpendlerne, unge
539 studenter og de som reiser en gang i blant. Jo større andel som utnytter
540 seg av kollektivtransporten, jo mer senker vi utslippet. Derfor må vi utvikle,
541 modernisere og tilpasse transporten til dagens levetrender og
542 klimabehov.
543

544 **Venstre vil:**

- 545
- 546 ● at det skal være effektivt, enkelt, attraktivt og billig å reise med
- 547 kollektivt
- 548 ● utvikle fremtidsrettede knutepunkter som tillater sømløse reiser
- 549 ● prioritere utbygging og utvikling av jernbanen, både Intercity- og
- 550 lokaltogtilbudet.
- 551 ● opprettholde de lave billettprisene for barn og unge, og videreføre
- 552 ungdomskortet.
- 553 ● gjennomføre Buskerudpakke 3, med brukerfinansiering som
- 554 veiprisning eller bomsnitt rundt Drammen.
- 555 ● Sørge for framdrift i planlegging og bygging av Ringeriksbanen og
- 556 innføre halvtimesavganger på Kongsbergbanen.
- 557 ● styrke busstilbudet mellom byområdene i Buskerud og utrede å ta i
- 558 bruk lokaltog på eksisterende jernbanelinjer som Randsfjordbanen.
- 559 ● opprette flere pendlerparkeringsplasser i umiddelbar nærhet til
- 560 stasjoner og knutepunkt.
- 561 ● implementere ny teknologi som selvkjørende buss, bestillingsbuss
- 562 og brukertilpassede dynamiske rutetabeller.
563

564 **Sykkel og gange**

565

566 Flere gående og syklende er god samfunnsøkonomi. Å være fysisk aktiv
567 legger grunnlag for sunn vekst og utvikling hos barn og ungdom og er
568 viktig for å bidra til god helse i befolkningen. At flere går, sykler og reiser
569 kollektivt i hverdagen vil bidra til forbedre luftkvalitet, mindre støy og
570 reduserte klimagassutslipp. Venstre ønsker en satsing på gang- og
571 sykkelveier i hele regionen. I Buskerud er det flere vakre sideveier med lite
572 biltrafikk. Vi ønsker at sykkelveier til større grad føres gjennom slike
573 traseer. Slik kan vi også knytte syklende sammen med lokale
574 næringsdrivende og kulturformidlere.

575 **Venstre vil:**

- 576
- 577 ● at Buskerud skal være foregangsfylke for tilrettelegging for syklende
  - 578 og gående.
  - 579 ● etablere krav og minimumsløsninger for sykkelparkering rundt
  - 580 offentlige arenaer og besøksintensive områder
  - 581 ● fokusere på utbygging av gang- og sykkelveier, særlig i forbindelse
  - 582 med skolevei.
  - 583 ● utforme nye gang- og sykkelveier slik at alle kan ta seg nytte av dem.
  - 584 ● opprette et sykkelveikart for Buskerud, og tydeliggjøre skilting og
  - 585 markering av disse rutene.
  - 586 ● legge sykkelveier langs gamle sideveier, "vestside"- og "rallar"veier,
  - 587 og utnytte eksisterende infrastruktur for å hindre-nedbygging av
  - 588 natur.
  - 589 ● Søke staten om å få teste ut pendlerfradrag for syklende i Buskerud
  - 590 ● Øke antallet elsykler for utleie i Buskeruds byer og tettsteder.

591

592

593 **Trygge veier**

594

595 Sikkerhet er en viktig forutsetning i et velfungerende veinett, og

596 fylkeskommunen har et overordnet ansvar for dette. Å bedre sikkerheten

597 for gående, syklister og bilister krever en helhetlig tilnærming.

598 Fylkesveinettet i Nye Buskerud trenger ettersyn da det er store avvik i hele

599 regionen. Venstre vil at fylkeskommunen og kommunen skal samarbeide

600 tett om økt trafikkikkerhet, særlig rettet mot områder der barn og unge

601 ferdes.

602

603 **Venstre vil:**

604

- 605 ● videreføre nullvisjonen om ingen drepte og hardt skadde i trafikken
- 606 ● fortsette arbeidet med å ta igjen vedlikeholdsetterslep på
- 607 fylkesveiene
- 608 ● at det skal gjøres en kritisk gjennomgang av dagens vegnett,
- 609 sammen med stat og kommune, for å sikre mest hensiktsmessig
- 610 vegeier
- 611 ● støtte forskning på mer miljøvennlig veibygging
- 612 ● prioritere vedlikehold, og implementering av gul midtstripe og
- 613 midtdeler på eksisterende veier framfor bygging av nye veier.

614

615

616 **Kapittel 4: Utdanning for framtida**

617
618 I Buskerud skal læreryrket være attraktivt og utdanning lønne seg. Elevene
619 i Buskerud skal få oppleve læringsglede, trygghet, frihet og mestring.

620
621 Utdanning er nøkkelen for fremtiden. Derfor er utdanning alltid en prioritet
622 for Venstre. Det er gjennom utdanning at vi utjevner sosiale forskjeller og
623 gir alle like muligheter i livet, og det er der vi dyrker individene som skal
624 løse klimakrisa, og ta fatt på all verdens store utfordringer.

625
626 Buskerud fylkeskommune har ansvar for tusenvis av elever med ulike
627 forutsetninger, interesser og behov. Da er det essensielt at vi skaper skole-
628 og utdanningsmuligheter som tar hensyn til forskjellene oss imellom.
629 Skolen skal dyrke selvstendige mennesker og gi dem muligheter for
630 fremtiden. Venstres mål er å skape en videregående skole som ser alle
631 elever, og som evner å tilby mestrings- og læringsglede til alle. I Venstre
632 ønsker vi at elevene i videregående skole i større grad skal få en reell
633 påvirkning på egen skolehverdag

634
635 Det er i lokalsamfunnene elevene går på skole og lærerne jobber, og det er
636 der man har forutsetningene til å se enkeltindividets behov. Skolen kan
637 ikke detaljstyres av politikere nasjonalt, men må bygges opp gjennom
638 aktiv lokal skolepolitikk. Dette vil Venstre gjøre gjennom å gi økt
639 metodefrihet til pedagoger, sikre full selvbestemmelse over
640 skolestrukturer, og sikre budsjetttrammer som gir de ansatte tid og
641 mulighet til å følge opp elevene, og til å utøve sine kjerneoppgaver som er
642 planlegging, undervisning og etterarbeid.

643
644 Venstre vil gi elevene i Buskerud større valgfrihet. Motivasjonen hos
645 elevene er høyere i de fagene de selv har valgt. Vi ønsker færre timer til
646 kjernefag, mer tid til programfag, og vi vil innføre en modulbasert
647 fagvalgordning på videregående skole. En modulbasert ordning vil gi friere
648 valg på tvers av fagområder og tradisjonelle studieløp. Samtidig vil vi sikre
649 en allmenndannende kjerne som er felles for alle studielinjer. Dette vil også
650 åpne for kombinasjoner med for eksempel landslinjer, toppidrett og ulike
651 yrkesfag. Vi vil også gjøre det enklere for den enkelte skole å opprette
652 egne valgfag. Vi ønsker videre å gjennomføre en prøveordning der
653 elevene, i stedet for å trekkes ut til eksamen, selv kan velge hvilket fag de
654 ønsker å ta eksamen i. Vi mener dette forslaget, sammenlignet med dagens
655 ordning, er mer i tråd med fagfornyelsen, der dybdelæring vektlegges. Vi
656 mener også at dette kan bidra til økt motivasjon og læringsglede hos
657 elevene.

658

659 Hvert år går flere tusen ungdommer ut av videregående opplæring uten å
660 ha oppnådd studiekompetanse eller fagbrev. Det er en stor utfordring for
661 hver enkelt ungdom, men også for samfunnet. 500 000 voksne i Norge har
662 ikke fullført videregående opplæring. Det har store konsekvenser for den
663 enkeltes liv og deltakelse i arbeidslivet. Derfor er det viktig at
664 fullføringsreformen, som er vedtatt av Stortinget, følges opp. I tillegg til
665 fullføringsretten, er det viktig å gi elevene større frihet i skolehverdagen
666 og bedre mulighet til å fordype seg. Fullføringsreformen bidrar til å gi
667 elevene større frihet i skolehverdagen, og bedre mulighet til å gå i dybden i
668 fagene de er interessert i. Frafallet er høyest på yrkesfaglinjene, her må det
669 sørges for at elever som ikke får læreplass, får et likeverdig tilbud i skolen.
670

671 Venstre vil at alle, både ungdom og voksne skal ha rett til å fullføre
672 videregående opplæring. Det må også bli lettere å ta ny, eller mer
673 videregående utdanning senere i livet. Samtidig bør flere skoler tilby
674 vekslingsmodellen. Det må bli lettere å kombinere praktisk arbeid og teori
675 på yrkesfaglinjene. Det systematiske arbeidet for å sikre at alle som
676 ønsker det får læreplass må styrkes, samtidig må vi sikre at elever som ikke
677 får læreplass får et mye bedre tilbud enn i dag. De må få bedre oppfølging
678 og et likeverdig tilbud som gjør at de kan fullføre utdannelsen sin på en
679 god måte. Alle elever må få praktisk erfaring med faget sitt fra første trinn.
680 Venstre vil også gjøre det mulig for yrkesfagelever å ta flere fagbrev. Vi
681 mener videre at det må finnes ulike løp med større fleksibilitet innenfor
682 yrkesfag. Venstre vil øke lærlingtilskuddet, fjerne arbeidsgiveravgiften for
683 lærlinger, og øke rådgivingskompetansen til fylkeskommunene for
684 opplæring og oppfølging av bedrifter som ønsker å ta imot lærlinger.
685

686 I Buskerud har vi mange dyktige lærere, og det er det viktigste for å sikre
687 opplæring av god kvalitet på alle skoler. Likevel er det også mange lærere
688 som mangler kompetanse i fagene de underviser i. Vi har gjennomført et
689 stort løft for videreutdanning av lærere de siste årene, men norske lærere
690 tar fortsatt mindre etter- og videreutdanning enn lærere i andre land.
691 Derfor trenger vi et nytt lærerløft. Vi vil se flere lærere med ulik
692 fagbakgrunn, og vi vil sikre at eleven har kvalifiserte lærere i all
693 undervisning. Vi vil gi flere lærere det påfyllet av kompetanse de trenger.
694

695 Venstre setter pris på friskolene, og mener at det skal være rom for flere
696 friskoler. Friskoler med viktige fagtilbud eller ulike pedagogiske opplegg,
697 gir mer mangfold og valgfrihet for elevene. I tillegg gir det viktig
698 inspirasjon, og det utgjør et sterkt supplement til det offentlige
699 skoleverket.
700
701
702

703 Videregående opplæring

704

705 Venstre vil:

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

- At det må være en rettighet å få fullføre videregående opplæring. Vi vil sørge for at fullføringsreformen følges opp for å bøte på frafallet i videregående skole.
- Gi elevene økt valgfrihet
- Innføre fritt skolevalg i alle fylker, med en reisetidsgaranti som forhindrer urimelig lang reisevei.
- Styrke tilbudet om nivåtilpasset opplæring.
- Styrke tilpasset opplæring, for eksempel ved å tilby intensivkurs i overgangen mellom ungdomsskole og videregående.
- At lærerne skal få mer tid til sine kjerneoppgaver. Lektorer, adjunkter og lærere må få mer tid til å forberede, gjennomføre og gjøre nødvendig etterarbeid for selve undervisningen.
- Gi flere lærere mulighet til kompetansepåfyll.
- Gjennomføre prøveordninger med alternative sluttvurderinger deriblant valgfri eksamen.
- At vi skal tilby e-sport som studietilbud ved videregående skoler i Buskerud. Vi mener at e-sport som fag kan få flere elever til å fullføre videregående skole. Elever med interesse for dataspill kan få mulighet for mestring og utvikle seg innenfor et skolefag. Disse elevene utvikler også ferdigheter som er etterspurte i næringslivet og styrker dermed jobbmulighetene.
- Gi god alderstilpasset seksualitetsundervisning, og at personer jobber med barn og unge må få tilbud om kompetanseløft på kjønns- og seksualitetsmangfold.
- At elever og lærere skal føle seg trygge på skolen. Venstre vil at det skal utarbeides gode rutiner i Buskerud for hvordan vold i skolen skal håndteres.
- At oppdatert faglitteratur i tråd med fagfornyelsen i skolen må være en selvfølge.
- Styrke rådgivningstjenesten i ungdomsskolen og tilby kurs til lærere i faget utdanningsvalg
- Øke samarbeidet mellom videregående skoler og næringslivet
- Øke borteboerstipendet med mål om å dekke alle bo- og leveutgifter for borteboere.
- Sikre et større tilbud av programfag på videregående, gjennom blant annet digitale undervisningstilbud eller utlån av lærere mellom skoler i samme område.
- Åpne for å dele ut delkompetansebevis for elever som mangler få fag for å ha fullt vitnemål.

- 746 ● Oppfordre til etablering av regionalt tilpassede friskoler i samråd
747 med næringslivet.
- 748 ● Etablere flere kryssløp mellom studiespesialiserende og yrkesfaglig
749 studieretning.
- 750 ● Fullfinansiere utstyr på videregående og i lære ved å dekke opp
751 mellomlegget mellom utstyrsstipendet og de reelle kostnadene.
- 752 ● Innføre mentorordninger for yrkesfagselever som sliter med å
753 kvalifisere seg til læreplass.
- 754 ● Intensivere arbeidet med å sikre alle læreplass, og legge til rette for
755 at de som ikke får læreplass får et bedre tilbud enn i dag gjennom å
756 styrke kvaliteten på fagbrev i skole og vekslingsmodellen.
- 757 ● Dimensjonere lærlingtilbudet i kommunene, for å sikre at lærlingene
758 får arbeidsmuligheter i sine nærområder.
- 759 ● Legge til rette for økt samarbeid mellom bedrifter og NAV for å få
760 gitt kompetansebevis til ungdommer som faller utenfor skolen og
761 arbeids- markedet.
- 762 ● Utvide tilbudet til voksne som ønsker å fullføre videregående
763 opplæring, enten med fagbrev eller studiekompetanse.
- 764 ● Kutte vedlikeholdsetterslepet av fylkeskommunens skolebygg
- 765 ● Styrke fylkets videregående tilbud innenfor helse- og ambulansefag
766 med å bygge en ny Lier videregående skole i forbindelse med det nye
767 Drammen Sykehus
- 768 ● De videregående skolene i Buskerud skal fortsette og videreutvikle
769 samarbeidet med universitetene, høyskolene og vitensentrene i
770 regionen.

771
772

773 Fagskolene

774
775

775 Venstre vil

- 776 ● Vil at alle skal ha mulighet til å ta utdanning, og denne muligheten
777 skal vare livet ut og så langt som mulig være uavhengig av hvor du
778 bor.
- 779 ● Vil legge til rette for at flere kan ta videreutdanning og få
780 kunnskapspåfyll gjennom et langt arbeidsliv.
- 781 ● Vil opprettholde og styrke fagskolen i Viken for å sikre kompetansen
782 vi trenger i arbeidslivet.
- 783 ● Vil gi studentene større frihet i hverdagen, ettersom studenter er
784 mennesker i alle livsfasen.
- 785 ● Vil styrke kvinners rettigheter til tilrettelegging i utdanningsløpet i
786 forbindelse med graviditet og fødsel.

787
788

789 **Kapittel 5: Et bærekraftig næringsliv og arbeidsliv for** 790 **framtida**

791
792 Buskerud fylkeskommune har en begrenset, men samtidig viktig
793 samfunns- og næringsutviklende rolle, for både det eksisterende og det
794 nye næringslivet i regionen. Den største utfordringen for næringslivet i
795 Buskerud er, ifølge nylige undersøkelser gjennomført av både Menon
796 Economics og NHO, manglende tilgang på kompetent arbeidskraft.
797 Utfordringen gjelder de fleste næringer, fra reiseliv til høyteknologi.

798
799 Det er av særlig stor betydning for næringslivet at fylkets tildelte
800 samfunnsoppdrag innen utdanning, samferdsel, regional planlegging og
801 næringsutvikling samspiller godt og bidrar til å skape attraktive og
802 forutsigbare rammebetingelser for verdiskapende forskning, innovasjon
803 og næringsutvikling i alle sektorer.

804
805 For å ivareta fylkeskommunens ansvar som fremtidsrettet tilrettelegger for
806 bærekraftig økonomisk, sosial og økologisk utvikling må ambisjonsnivået i
807 Buskerud ligge høyt. Venstre vil derfor legge vekt på å videreutvikle
808 Buskerud som et internasjonalt konkurransedyktig innovasjonsfylke som
809 leder an i det grønne skiftet.

810
811 Fylkeskommunen har flere roller som i sum åpner opp en rekke muligheter
812 som kan bidra til å forbedre rammebetingelsene for fremtidsrettet
813 næringsutvikling i Buskerud: Som samfunnsutvikler, kompetanseutvikler,
814 oppdragsgiver innen regionale forskningsprogrammer for både offentlig
815 og privat sektor, kapitalforsterker, innkjøper, eier av flere selskaper og som
816 en retningsgivende og mobiliserende partner for dialog mellom
817 næringsliv, utdannings- og forskningsbaserte kompetansemiljøer. Dette
818 vil beste kunne utvikles gjennom fortsatt tett samarbeid med de
819 interkommunale regionrådene.

820
821 For Venstre er det viktig at disse rollene samspiller på en måte som styrker
822 det private, markedsrettede næringslivet gjennom å åpne nye muligheter
823 for offentlige og private initiativ, kunnskap og kapital.

824
825

826 **Det grønne skiftet**

827
828 Det grønne skiftet handler om hvordan Norge skal bli et lavutslippsland
829 innen 2050. For å få til dette må vi omstille oss til et samfunn hvor vekst og
830 utvikling skjer innenfor naturens tålegrenser. Samfunnet må igjennom et

831 grønt skifte, det må skje en overgang til produkter og tjenester som gir
832 betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag. Det
833 vil være krevende, men er fullt mulig.

834
835 Hvis vi skal nå målene i Parisavtalen om kutt i utslipp av klimagasser, krever
836 det en omstilling som omfatter alle samfunnsområder og aktører.
837 Innovasjon og teknologiutvikling er en av nøklene til det grønne skiftet, og
838 næringslivet en sentral kraft.

839 840 **Omstilling**

841 Norge har en rekke virkemidler som bidrar til å utvikle nye løsninger som er
842 nødvendig for det grønne skiftet, som Norges forskningsråd, Enova,
843 Innovasjon Norge, Siva, Nysnø klimainvesteringer og Grønn Plattform.
844 Disse bidrar til realisering av nye lavutslippsløsninger og fornybar energi i
845 transport, bygg og industri, og til utvikling av nye næringer viktige for et
846 lavutslippssamfunn.

847 Fylkeskommunen kan gjennom sitt samarbeid med Innovasjon Norge,
848 SIVA og Regionalt Forskningsfond Viken bistå virksomheter med det
849 grønne skiftet.

850
851 Regionalt Forskningsfond er i særstilling fylkeskommunens beste verktøy
852 for målrettet og forskningsbasert innovasjon og utvikling for offentlige og
853 private aktører. Regionalt forskningsfond Viken kan vise til svært gode
854 resultater og har alle muligheter til å være en motor for blant annet det
855 grønne skiftet i Buskerud.

856
857 Klimaaktivistene er ikke lenger bare ullgenserkledde raddiser. Det er
858 næringslivsledere, gründere, studenter og helt vanlige forbrukere.
859 Klimakampen er ikke en kamp mot næringslivet, men for et grønt
860 næringsliv.

861 862 **Sirkulær økonomi og gjenbruk**

863 Gjenbruk og resirkulering er viktige elementer for å nå FNs bærekraftsmål.
864 Med andre ord at man er nødt til å ta vare på de ressursene man har, og
865 satse stort på gjenbruk og resirkulering i stedet for å øke forbruket. I
866 forbindelse med sirkulærøkonomi omtales ofte de tre R-ene: reduser,
867 «reuse» (gjenbruk) og resirkulering. Til forskjell fra andre satsingsområder
868 innen det grønne skiftet omfatter sirkulærøkonomi et bredt spekter av
869 samfunnet og næringslivet.

870 Nordmenn ligger i dag i verdenstoppen på forbruk per innbygger, med tre
871 ganger større forbruk enn den gjennomsnittlige europeer. For å redusere
872 belastningen som følge av forbruk av natur og begrense arealbruken til
873 avfall, må vi legge til rette for økt gjenbruk av materialer og deling av

874 ressursene. Den sirkulære modellen kan for eksempel beskrives i åtte faser
875 – bygge, bruke, kartlegge, prosjektere, demontere, transportere, lagre,
876 produsere og bygge igjen.

877
878 Sirkulær økonomi har som mål å redusere bruken av ikke-fornybare
879 ressurser, kutte bruk av skadelige stoffer, ta vare på materialene lengst
880 mulig, minimere utslipp og energiforbruk, ikke produsere avfall, sørge for
881 at ressursene forblir lokalt og utvikle nye og bærekraftige arbeidsplasser.

882

883 **Fylkeskommunens byggeprosjekter, anbud og innkjøp**

884 En stor del av verdens klimagassutslipp kommer fra produksjon og frakt av
885 ulike varer. Venstre er tilhenger av gjenbruk, ombruk og sirkulær økonomi
886 og mener at fylkeskommunen kan ha en sentral rolle i å stille krav ved
887 utlysning av anbud og gjennom sine innkjøp og ikke minst som byggherre
888 ved oppføring av nye bygg og rehabilitering av eksisterende bygg.
889 Buskerud fylkeskommune bør kreve gjenbruk (omfatter både ombruk og
890 gjenvinning) i bygg og støtte gode måter å etablere den helsirkulære
891 verdikjeden på. Tre er bedre enn betong og krav til sporbarhet,
892 dokumentasjon og standardisering kan være det markedet trenger for å
893 omstille seg. Klimagevinsten her kan bidra til store utslippskutt.

894
895 Fylkestinget kan også være en arena for å vise fram knoppskyting, snakke
896 fram gode aktører fra fylkestingets talerstol, skrive mer i media og øke
897 kompetansen rundt sirkulær økonomi og ombruk. Det er her framtida
898 ligger – det er ingen vei utenom.

899

900 **Internasjonalt samarbeid**

901 Internasjonalt samarbeid skal være et verktøy som bidrar til vekst og
902 verdiskaping i fylket. Interreg er EUs program for å fremme sosial og
903 økonomisk integrasjon over landegrensene gjennom regionalt samarbeid.
904 Horisont 2020 er verdens største forsknings- og innovasjonsprogram med
905 80 milliarder euro, fordelt over syv år. Norske bedrifter og
906 forskningsmiljøer kan delta på linje med kolleger og konkurrenter i andre
907 europeiske land. Gjennom EØS-midlene bidrar Norge til sosial og
908 økonomisk utjevning i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet
909 (EØS). Støtten styrker også samarbeidet mellom Norge og
910 mottakerlandene. Fylkeskommunen skal legge til rette for regional
911 utvikling, og internasjonalt samarbeid er et middel i dette arbeidet.

912

913

914 **Venstre vil:**

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

- Samarbeide med lokalt næringsliv om å utvikle nye løsninger for bruk av overskuddsenergi og biprodukter til nye næringer.
- Styrke Regionalt Forskningsfond Viken gjennom å tilføre egne midler fra fylkeskommunen
- Lage en gjenbruksstrategi, som legger til rette for at fylkeskommunen kan velge brukt fremfor nytt i alle anskaffelser der det er mulig. Legge til rette for mer ombruk og gjenvinning av materialer og varer i anskaffelser og byggeprosjekter.
- Styrke utdanningen innenfor rivning og demontering med sikte på å styrke kompetansen innenfor gjenbruk i byggebransjen.
- At fylkeskommunen stiller krav til sirkulærøkonomi og ombruk i alle byggeprosjekt, anbud og innkjøp

932 **Digitalisering**

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

Privat næringsliv skal kunne konsentrere seg om å skape arbeidsplasser og verdier. Derfor vil vi gjøre deres hverdag så enkel som mulig i møte med det offentlige. Vi vil fortsette satsingen på digitalisering for å gjøre det enklere for bedrifter å rapportere inn til offentlige myndigheter. Venstre vil ha en kommisjon som kan komme med forslag til harmonisering og forenkling av norske næringsrelaterte lover og forskrifter. Slik vil vi gjøre det enklere å navigere i regelverket.

Personinformasjonen som samles inn om oss, er en handelsvare som brukes til omfattende målrettet markedsføring mot oss som forbrukere, ofte på individnivå. Venstre vil at Norge skal jobbe sammen med EU for å regulere dette markedet, og blant annet vurdere forbud mot datadrevet persontilpasset markedsføring.

Vi vil innføre en delingsplikt for datasett i alle offentlige virksomheter, så lenge det er i samsvar med sikkerhets- og personvernlovgivning. Det vil gjøre det enklere for norske bedrifter å få tilgang til viktige datasett. Samtidig vil Venstre begrense offentlige etaters adgang til å be om opplysninger som det offentlige allerede har mottatt.

953 **Utvikling av IKT-nisjer**

954

955

956

Menonrapporten fra 2022 peker på stordataanalyse gjennom bedre bruk av offentlig og privat data kan gi muligheter for utvikling av nye nisjer. Venstre vil legge til rette for ny utvikling i skjæringspunktet mellom

957 gaming og utdanning for å dekke etterspørselen etter digital kompetanse.
958 Det finnes store muligheter innenfor energi og energisystemer,
959 mobilitetsteknologi og Smart City-teknologi.

960

961 **Utbygging av et effektivt mobil- og bredbåndsnett i hele Buskerud**
962 Hverdagen er digital. For at folk skal ha friheten til å bestemme hvor de skal
963 bosette seg, ta utdanning og arbeide, må vi sikre full bredbåndsutbygging
964 i hele landet innen 2025, og rask utbygging av 5G-nett over hele landet. Å
965 nå målet om full bredbåndsdekning innen 2025 vil kreve betydelig økt
966 statlig finansiering av fiberutbygging i distriktene og Buskerud fylke bør ha
967 en klar ambisjon om at vi når denne målsettingen.

968

969

970 **Et reiseliv med fremtidsrettede ringvirkninger**

971

972 Reiselivet er i seg selv en stor næring med mange tusen ansatte som
973 omfatter hoteller og overnatting, restauranter og spisesteder, så vel som
974 transport, kulturtilbud, opplevelser og attraksjoner. Men reiseliv er også
975 mye mer. Det er også et utstillingsvindu for Buskerud i møte med
976 besøkende fra både Norge og andre land som etterlates et inntrykk av
977 fylkets kvaliteter. Buskerud har også flere berømte kulturbaserte
978 opplevelser i dagsreiseavstand fra Oslo som Blaafarveværket, Kistefos-
979 museet og Vestfossen Kunstlaboratorium.

980 Reiselivsnæringene er også av stor betydning fordi de skaper positive
981 ringvirkninger for kulturlivet, møtevirksomhet og ikke minst fordi reiseliv
982 bidrar til å skape mer attraktive og levende steder og bomiljøer. Derfor er
983 reiselivet også av betydning for lokalbefolkningens opplevde livskvalitet
984 og identitetsfølelse.

985 Reiselivet er den næringen med lavest verdiskaping per arbeidstaker. For
986 Venstre er det viktig at utviklingen av Buskerud som reiselivsdestinasjon
987 fremover skjer på en måte som er bærekraftig både økonomisk, sosialt og
988 miljømessig.

989 Skal reiselivet vokse, er det behov for gode og forutsigbare
990 rammebetingelser både lokalt og nasjonalt. Vi vil aktivt søke dialog med
991 næringen om hvordan vi best kan tilrettelegge for vekst i vår region, slik at
992 reiselivet er bærekraftig både økonomisk, sosialt og miljømessig. Økt
993 antall besøkende krever samarbeid om bedre tilrettelegging der hvor folk
994 ferdes, i sentrum og i naturområder.

995

996 **Bærekraftige reisemål**

997 Buskerud er et fylke med rike natur- og kulturbaserte reisemål. Felles for
998 mange av disse destinasjonene er at de befinner seg i våre minst folkerike

999 kommuner. For Buskerud fylke må det være et mål å tilrettelegge for
1000 samarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser og bygge ned barrierer
1001 for utvikling i naturgitte regioner langs fylkesgrensene. Utviklingen av
1002 opplevelsestilbudet vil være gunstig for å møte den økende nasjonale og
1003 internasjonale etterspørselen etter opplevelsesturisme.

1004
1005 Bærekraft betyr mer enn klimakutt, nullutslippsmaskiner og grønn
1006 mobilitet. Det handler om å bevare kulturminner og -historie, stille krav til
1007 universell utforming og formidling av dette, sørge for helårsansatte i
1008 næringen og øke bostedsattraktivitet i kommunene. For å styrke
1009 utviklingen lokalt kan fylkeskommunen stille krav til at våre
1010 reiselivskommuner rapporterer på bærekraftsmålene. Reisemålsutvalgets
1011 verktøykasse med virkemidler blir en viktig kilde til utvikling i riktig
1012 retning.

1013 Det er mye aktivitet knyttet til naturbaserte opplevelser i fjellet. I 2018 var
1014 det over 18 000 fritidsbygninger i Hallingdal-regionen som var eid av
1015 personer bosatt utenfor Hallingdal med til sammen over 2 millioner
1016 beregnede gjestedøgn. Det er også betydelig hytteturisme i de øvrige
1017 fjellområdene, spesielt rundt Norefjell og i Numedal. Utvikling av
1018 stisystemer på tvers av kommune- og fylkesgrenser kan øke mobiliteten på
1019 sykkel og til fots. Her kan man tilrettelegge for flere typer aktiviteter, for
1020 eksempel lage sykkelruter som tar syklister gjennom kulturlandskapet og
1021 forbi kultur- og naturminner. Rallarvegen er et eksempel på en slik
1022 opplevelse som er svært populær.

1023

1024 **Samarbeid mellom reiseliv og landbruket**

1025 Dersom vi skal ha et reiseliv som kan knytte sine historier rundt den lokale
1026 maten, så må vi ha matprodusenter lokalt. Vi legger til grunn at det norske
1027 jordbruket sitt største konkurransefortrinn er mattrygghet, dyrehelse og
1028 dyrevelferd. Virkemidlene knyttet til disse områdene må styrkes og
1029 fylkeskommunen kan være en pådriver for dette.

1030

1031 En retning reiselivet i Buskerud kan ta for å videreutvikle tilbudet er å i
1032 større grad alliere seg med det lokale landbruket. Det kan utvikles
1033 spennende natur- og kulturopplevelser knyttet til både jordbrukets,
1034 skogbrukets, utmarksområdenes og sjøens ressurser. Et slikt samarbeid vil
1035 være særlig relevant for restauranter, barer og andre serveringskonsepter,
1036 der koblingen vil kunne forsterke det autentiske og lokale omdømmet til
1037 serveringsbransjen og som kan åpne for å øke prisnivået. Eksempler på
1038 produksjon fra landbruket som kan være interessant er lokalt produsert
1039 eplejuice, cider, grønnsaker, bær, sjømat og kjøttprodukter fra økologisk
1040 dyrehold.

1041

1042 Venstre vil videreføre Viken Fylkeskommunes igangsatte prosjekter
1043 innenfor dette området, blant annet om mat og opplevelser i
1044 fjellområdene i Buskerud. Landbruket har mulighet til å ta en større rolle
1045 ved å tilby opplevelser gjennom å knytte salget av mat og drikke med
1046 omvisninger som gir innblikk i produksjonen eller andre aktiviteter.
1047 Fylkeskommunen kan både bistå reiselivs- og landsbruksbedrifter
1048 gjennom rådgivning, nettverksbygger og diverse støtteordninger. Vi vil
1049 styrke Buskerud som helårlig reisemål og øke sysselsettingen ved satsing
1050 på produktutvikling og markedsføring i samarbeid mellom Innovasjon
1051 Norge og destinasjonsaktørene, og bidra til at også nye grener innenfor
1052 reiseliv får mulighet til å utvikle seg, for eksempel helse- og
1053 velværeturisme og forretningsturisme.

1054

1055 **Kompetanse og rekruttering til reiselivet**

1056 Reiselivet sysselsetter flere og flere, og er for mange av vår kommunes
1057 unge inngangsporten til arbeidslivet. Både for verdiskapingen og for den
1058 enkeltes mulighet til arbeid og utvikling er det avgjørende å sikre
1059 rekrutteringen til reiselivet. I likhet med næringslivet ellers, mangler
1060 fortsatt en rekke reiselivsbedrifter personell. Det er viktig å tydeliggjøre
1061 viktigheten av og mulighetene reiselivet i regionen – for både unge og
1062 voksne.

1063

1064 Tidlig innsats i skolen er viktig, og derfor ønsker vi at reiselivskommunene
1065 tar initiativ til at alle ungdomsskoleelevene får tilbud om valgfaget reiseliv.
1066 Samtidig må skolen satse på de praktiske fagene, og spesielt mat og helse,
1067 som kan være en god rekrutteringsarena til mat- og måltidsbransjen. Til
1068 det trengs det karriereveiledere for videregående opplæring som gir et
1069 nyansert bilde av mulighetene næringen gir. Det er også viktig at
1070 regionene ivaretar de voksne målgruppene og bedriftene som enten
1071 ønsker å formalisere sin kompetanse (eksempelvis fagbrev på jobb eller
1072 fagskoleutdanning) eller få faglig påfyll gjennom bedriftsintern opplæring.

1073

1074 Livslang lærling vil stå sentralt i reiselivet i årene fremover, og Venstre
1075 ønsker at fylkeskommunen skal legge til rette for dette.

1076

1077 **Venstre vil:**

1078

- 1079 ● Aktivt samarbeide med reiselivsnæringen for å legge til rette
1080 for at reiselivet kan vokse i vår region, og særlig jobbe for å
1081 utvikle aktiviteten mellom sesongene.
- 1082 ● Legge til rette for utslippsfrie og/eller kollektivbaserte
1083 reiselivsopplevelser i Buskerud
- 1084 ● Sykkelsatsning som motor for reiselivsutvikling

- 1085
- 1086
- 1087
- 1088
- 1089
- 1090
- 1091
- 1092
- 1093
- 1094
- 1095
- 1096
- 1097
- 1098
- 1099
- 1100
- 1101
- 1102
- 1103
- 1104
- 1105
- 1106
- 1107
- 1108
- 1109
- 1110
- 1111
- Bidra til å opprette dialogforum mellom næringsliv, reiselivsaktører, lokalbefolkning og politikere i forkant og etterkant av høysesongene for reiseliv
  - Aktivt søke om å innvilge fritak for eiendomsskatt, i kommuner som har det, til bygninger av historisk verdi, som etter kulturminneloven er fredet.
  - Gjennomføre en tåleevneanalyse av fylkets mest besøkte destinasjoner og sette et tak på antall turister der det er relevant
  - Legge til rette for utvikling og vedlikehold av sykkelløyper, vandrestier og skiløyper gjennom interkommunalt samarbeid.
  - Følge retningslinjene i Statens Vegvesens nye veileder om enklere skilting for reiselivsbedrifter.
  - Styrke rådgivningstjenesten og karriereveiledningen slik at barn og ungdom får god og balansert kunnskap om yrkesfagene – herunder mulighetene for videreutdanning og karriere.
  - Sikre at det er gode samarbeidskonstellasjoner mellom alle utdanningsinstitusjoner og næringslivet.
  - Praktiske fag, som mat og helse, må prioriteres slik at faglærere får mulighet for videreutdanning og kursing.
  - Ta initiativ til at skoler i spesielt reiselivsvennlige kommuner tilbyr valgfaget *reiseliv* i ungdomsskolen. Skoler som ønsker å satse på dette, bør tilgodeses ekstra økonomiske ressurser for gjennomføring.

1112 Landbruk – kursendring i grønn og bærekraftig retning

1113

1114 Venstre vil ha en ny kurs for norsk landbruk – med vridning av

1115 matproduksjonen over mot mer grønt og korn, mer bruk av beite- og

1116 utmarksressurser og skjerpet innsats for dyrevelferd. Venstre vil ha en ny

1117 matpolitikk der folkehelse, klima og natur og landbruks- og matpolitikk blir

1118 sterkere satt i sammenheng.

1119 Klimaendringer vil utfordre matproduksjonen. En bærekraftig

1120 matproduksjon er forberedt på endringer i klima eller prisendringer, og

1121 sikrer gode arbeidsforhold for både bønder og industriarbeidere. I møte

1122 med klimakrisen må vi tenke nytt, dersom vi skal ha nok mat til alle i

1123 fremtiden. Buskerud har et stort landbruk og produksjonen i Hallingdal og

1124 en rekke enkeltkommuner i fylket er viktig for den samlede norske

1125 matproduksjonen. Det vil derfor være viktig at fylkeskommunene har en

1126 klar strategi for hvordan man kan bistå til omstilling i landbruket.

1127

1128 Venstre ser for seg fremtidens landbruk- og matsystem, sterkt inspirert av
1129 EUs nye mat- og landbruksstrategi «Farm to fork». Venstre vil ha en
1130 femdobling av satsingen på økologisk mat i Norge, mer plantebasert
1131 matproduksjon og belønning av bønder som investerer i bedre
1132 dyrevelferd.

1133

1134 Landbruket bør være en av de viktigste, grønne fremtidsnæringene i
1135 Norge. Men for å komme dit er det nødvendig med rask, omfattende
1136 endring av norsk landbrukspolitik.

1137

1138 Vi vil satse på et moderne landbruk som er verdensledende innenfor klima,
1139 miljø og dyrevelferd. Landbruket er en sektor som er viktig politisk og hvis
1140 utslippsreduksjoner vil være helt sentrale for å nå målene i Paris-avtalen.
1141 Potensialet for elektrifisering av maskinparken i landbruket er stort.
1142 Venstres mål er at klimagassutslippene fra jordbruket skal halveres innen
1143 2030, og det skal vi gjøre i godt samarbeid med bøndene våre.

1144

1145 **Bonden som selvforsynt energileverandør**

1146 Det er også betydelige muligheter innen sirkulærøkonomi for landbruket.
1147 Landbruk vil bli sentral for å lykkes med å legge om til en sirkulær bruk av
1148 ressurser. Dette innebærer å produsere mer mat på mindre ressurser,
1149 samtidig som man legger til rette for å redusere klimagassutslipp. I tillegg
1150 er det muligheter knyttet til utnyttelse av avfallsprodukter fra landbruket til
1151 fornybar energi, som bruk av husdyrgjødsel til biogass. Dette har en
1152 dobbel effekt på miljøet, ved at man både reduserer klimautslippene fra
1153 gjødsellagre i jordbruket, samtidig som man produserer grønn energi.
1154 Utnyttelse av overskuddsvarme fra veksthusnæringen gir muligheter for
1155 lokal energioverføring.

1156

1157 **Innovasjon og teknologi i landbruket**

1158 Samtidig er det i landbruket et betydelig potensial for robotisering, i likhet
1159 med industrien. Interessen for roboter i landbruket har eksplodert som
1160 følge av pandemien og mangel på arbeidskraft. Kompetansemiljøet ved
1161 NMBU er med på å underbygge mulighetsrommet for robotisering i
1162 landbruket, så vel som i industrien. Fylkeskommunen kan bistå landbruket i
1163 sin omstilling ved å være en fasilitator for et mulig samarbeid med NMBU i
1164 Ås som er i front på innovasjonen som skjer innen næringen.

1165

1166 For å nå nasjonale mål for matsikkerhet, helse og klima må vi produsere
1167 mer korn, poteter, frukt og grønnsaker, og mindre kjøtt basert på
1168 importert fôr. Høye ambisjoner for økt produksjon av grønt, frukt og bær

1169 må ha følge av bedre jordvanningsmuligheter som gir gode
1170 produksjonsbetingelser.

1171
1172 Forbrukerinformasjonen om kosthold må legge mer vekt på helse, kvalitet
1173 og mattradisjon, spesielt overfor barn og unge. I internasjonal
1174 sammenligning er norsk landbruk blant dem som bruker minst antibiotika.
1175 Vi vil støtte tiltak som fortsatt fremmer trygt og bærekraftig norsk
1176 landbruk.

1177

1178 **Tilbake til røttene**

1179 Vi vil satse på regenerativt landbruk som binder opp og reparerer naturlige
1180 kretsløp, og med dyrkings- og beitepraksis som binder mer karbon enn
1181 det slippes ut. Det er bra for bonden, jorden og klimaet. Norge har stort
1182 potensial for dyrking av planteprotein til menneskemat og nytt fôr som
1183 alternativ til soya. Vi er positive til økte forsøk med belgfrukter og insekter
1184 som proteinkilder.

1185
1186 Vi vil øke andelen økologisk landbruk fordi det er viktig både for
1187 naturmangfold og forbrukernes valgfrihet. Vi vil legge forholdene til rette
1188 for økt lokal videreforedling av bondens råvarer på en slik måte at mer av
1189 verdiskapingen tilfaller bøndene og produsentene. I årene framover vil
1190 utviklingen av framtidsrettet landbruksteknologi åpne stadig nye
1191 muligheter som kan bidra til betydelige gevinster for både bonden, norske
1192 forbrukere, miljøet, dyrevelferden og norsk matvaresikkerhet. Vi vil ha
1193 støtteordninger og insentiver for økt bruk av fremtidsrettet teknologi i
1194 landbruket.

1195

1196 **Moderne og urbant landbruk**

1197 Venstre støtter mer produksjon i urbant landbruk, i kolonihager og
1198 parselhager. Vi er positive til bruken av forskning og ny teknologi for å
1199 dyrke matvarer som kan gi oss et mer effektivt landbruk og mindre behov
1200 for sprøytemidler, men vil ha en føre-var-tilnærming og vil unngå at
1201 biologisk materiale kommer på avveie. Venstre støtter innovative
1202 løsninger for grønn omstilling og utslippsreduksjon som vertikalt landbruk
1203 ved for eksempel Onna i Moss.

1204

1205 **Jordvern**

1206 Venstre vil ha et landbruk som spiller på lag med naturen. Jordvern handler
1207 om å ta vare på dyrket og dyrkbar jord. Vi vil ikke omdisponere dyrket og
1208 dyrkbare arealer til verken bolig, næring og fritidsboliger. Det kan gjøres
1209 unntak for å løse viktige utfordringer for fellesskapet. Å ta vare på de
1210 eksisterende jordbruksarealene er viktig for å opprettholde

1211 matproduksjon. Fylkeskommunen må feie for egen dør og se på
1212 forvaltningen av egne landbrukseiendommer, sette strenge krav til
1213 jordvern i egne prosjekter og ha tilsvarende høye ambisjoner for
1214 restaurering av natur og landbruksjord.
1215

1216 **Bioøkonomi, skog og skogforvaltning**

1217 Venstre mener at trebasert bioøkonomi er svært viktig og at Buskerud
1218 fylkeskommune må ta en ledende rolle i dette arbeidet i tiden framover. Vi
1219 mener at det er viktig å prioritere mangfoldige, og spesielt
1220 kretsløpsbaserte løsninger innen trebasert bioøkonomi, for å erstatte
1221 fossil energi, og at Buskerud bør satse på å tilrettelegge for at flere bygg
1222 med strømfyring får alternative oppvarningsmuligheter.
1223

1224 Skogen binder klimagasser, og bærekraftig forvaltning av skog ivaretar
1225 nøkkelbiotoper og biologisk mangfold. Vi vil etablere flere
1226 produksjonsanlegg for biokull, slik at Norge kan lede denne utviklingen.
1227 Biokull er et restprodukt som kan blandes i jord og dermed lagre karbon.
1228 Dette er en naturlig form for karbonfangst, -bruk og -lagring.
1229

1230 **Fjerne forbudet mot dyrking av industrihamp**

1231 En rekke land i EU produserer industrihamp. Hamp er en plante med mange
1232 bruksområder. Fra frøene kan det lages olje til matlaging, bioolje til
1233 drivstoff og reststoffene kan bli til kraftfor til dyr og fisk. Fibrene er svært
1234 sterke og isolerende. Stoffet kan brukes til alt av tauverk, seilduk, tepper,
1235 strie, presenning, klær, møbler, tepper, men også emballasje som
1236 erstatning til plastposer. I Norge har hamp trolig vært dyrket siden
1237 vikingtiden, det ble blant annet funnet hampefrø i Osebergfunnet.
1238 Frankrike er EUs største produsent. Norge er det siste industrilandet som
1239 fortsatt forbyr dyrking av hamp. Regelverket er så strengt at heller ikke
1240 NIBIO får lov til å forske på dyrkingsforhold. Forbudet mot dyrking av hamp
1241 i Norge er et resultat av at vi fulgte USA sitt forbud i 1937.
1242

1243 **Avrenning fra landbruket**

1244 Avrenning av plantenæringsstoffer og tap av fruktbar matjord kan
1245 begrenses ved å gjøre erosjonsbegrensende tiltak. Dette ivaretar matjorda
1246 og hindrer ressurser på avveie. Venstre ønsker å bidra til utvikling av nye
1247 metoder for å hindre avrenning. Kompetanseheving og -formidling er også
1248 et vesentlig tiltak i arbeidet med å redusere avrenning og utslipp.
1249 Naturbruksskolene i regionen vil være viktige i arbeidet med å synliggjøre
1250 og formidle gode miljøtiltak og effekten av disse.
1251

1252 God jordhelse er viktig for bl.a. infiltrasjonsevne og lagringskapasitet for
1253 vann, og en funksjonell jord. En fruktbar jord med høyt moldinnhold og
1254 god jordstruktur legger grunnlag for gode avlinger og har også økt evne til
1255 å binde karbon. Vi vil styrke utviklingen av arbeidet med god jordhelse og
1256 bruke naturbruksskolene som gode eksempler i dette arbeidet.
1257 Fylkeskommunen har stor kompetanse på området, og denne blir viktig å
1258 benytte i arbeidet med jordhelse.
1259

1260 **Skog og skogsdrift – balanse mellom drift og vern**

1261 Skogbruket er en viktig bidragsyter til det grønne skiftet. Venstre vil at
1262 fylkeskommunen skal stimulere til avvirkning av skog på best mulig
1263 tidspunkt for kvalitet på tømmeret og god karbonbinding. En aktiv og
1264 bærekraftig skognæring er viktig for klimaarbeidet. Det må jobbes for et
1265 aktivt skogbruk med høyere avvirkning enn i dag innenfor bærekraftige
1266 rammer.
1267

1268 Venstre vil arbeide for at skognæringen blir mer bærekraftig både når det
1269 gjelder klima, friluftsliv og ivaretagelse av naturmangfoldverdier, blant
1270 annet gjennom tettere samarbeid med ulike relevante fagmiljøer i takt
1271 med oppdatert kunnskap. Vi vil arbeide for mer vern og restaurering av
1272 utvalgte skog- og naturområder gjennom bruk av «frivillig vern», blant
1273 annet for å oppnå Stortingets mål om 10% vern av skog.
1274
1275

1276 **Venstre vil:**

- 1277
- 1278 ● Styrke den populære støtteordningen for økt biologisk
- 1279 mangfold (RNB-midler)
- 1280 ● Ha bedre gjerdning for å begrense tap av dyr til rovdyr
- 1281 ● Ha et klimaløft i veksthusnæringen og se på muligheter for
- 1282 energioverføring ved samlokalisering av veksthus og
- 1283 formålsbygg
- 1284 ● Utvikle metoder for restaurering av natur og landbruksjord
- 1285 ● at fylkeskommunen skal ta initiativ til økt regional produksjon
- 1286 basert på tre og returtre
- 1287 ● at fylkeskommunen skal etterspørre treprodukter i egne
- 1288 innkjøp
- 1289 ● at fylkeskommunen skal ivareta egne ressurser ved
- 1290 kartlegging, demontering og ombruk av bygg
- 1291 ● At skog- og trenæringen utvikler nye produkter og
- 1292 produksjonsmetoder for økt utnyttelse av tre i bygg.
- 1293 ● fjerne forbudet mot dyrking av industrihamp, som er et robust
- 1294 og godt alternativ til mer miljøskadelige produkter.

- 1295 ● Styrke opplæringen i drift av skog i videregående utdanning
- 1296 og styrke utdanningstilbudet for skogsentreprenører
- 1297 ● øke forsknings- og innovasjonstakten for bedre utnyttelse av
- 1298 biologiske ressurser
- 1299 ● Bidra til utvikling og kunnskap for å redusere avrenning og
- 1300 utslipp fra landbruket
- 1301 ● Bidra til å styrke utviklingen av arbeidet med jordhelse
- 1302 ● øke antall utvalgte kulturlandskap i landbruket og styrke
- 1303 arbeidet for pollinerende insekter.
- 1304 ● stimulere til økt frøproduksjon av planter som fremmer
- 1305 biologisk mangfold og økt omfang av habitat for pollinerende
- 1306 insekter.
- 1307
- 1308

1309 Flere lokale arbeidsplasser

1310
1311 Hvis man skal lykkes med å skape gode lokalmiljø, er det viktig at flest
1312 mulig kan bidra og inkluderes i arbeidslivet. Venstre vil at man enkelt skal
1313 kunne skape en arbeidsplass for seg selv og andre, og at man enklere skal
1314 kunne jobbe fra der man vil. For Venstre handler en vellykket
1315 næringspolitikk om den kompetansen man kan bidra med, og ikke hvor
1316 man holder til.

1317
1318 Fremtidens næringsliv er grønt, nyskapende og kreativt. Da trenger vi
1319 offentlige aktører som yter god service og legger opp til gode, stabile og
1320 langsiktige rammevilkår for næringsvirksomhet. Næringspolitikken skal
1321 være moderne og næringsnøytral, og legge til rette for et seriøst og
1322 lønnsomt næringsliv.

1323 Venstre vil:

- 1324 ● Aktivt støtte små og mellomstore bedrifter, entreprenører og
- 1325 initiativer som ønsker å gjennomføre grønn omstilling.
- 1326 ● Støtte oppstartsgeneratorprogram som gir nye gründere
- 1327 bistand i etableringsfasen.
- 1328 ● Støtte opp om samlede kontorlokaler til utleie for gründere,
- 1329 næringsliv og frivillige, for å oppfordre til deling av ideer,
1330 nettverk og kunnskap.
- 1331 ● Gå gjennom fylkeskommunens praktisering av
- 1332 anskaffelsesreglementet, for å fremme innovative anskaffelser,
1333 grønne anskaffelser, gründervennlige anbudskontrakter, bedre
1334 konkurranse og mindre detaljerte kravspesifikasjoner
- 1335
- 1336

- 1337
- 1338
- 1339
- 1340
- 1341
- 1342
- 1343
- 1344
- 1345
- 1346
- 1347
- 1348
- 1349
- Vurdere å dele opp anbud i mindre kontrakter for at lokalt næringsliv kan delta i anbudskonkurransene.
  - Eksperimentere med nye former for samarbeid mellom det offentlige og private, med mål om å stimulere bedriftene i en mer bærekraftig og grønn retning.
  - Bidra til at lokale bedrifter bruker eksisterende finansieringsordninger som SkatteFunn, for eksempel gjennom næringshager.
  - Etablere egne strategier for digitalisering i samarbeid mellom offentlig og privat sektor, og delta i prosjekter for tilgjengeliggjøring av data i format som kan brukes til å utvikle lokalt næringsliv og forbedre det offentlige tjenestetilbudet.

1350 **Stedsuavhengige arbeidsplasser**

1351 Hvis vi vil ha et mangfoldig og kreativt næringsliv, er det essensielt at det
1352 legges til rette for at arbeid kan gjøres fra hvor som helst. Med nye digitale
1353 tjenester og samhandling fra ulike steder, er det et mål for Venstre å jobbe
1354 for et arbeidsmarked som fungerer sømløst, også for de som jobber
1355 desentralisert.

1356 **Venstre vil:**

- 1357
- 1358
- 1359
- 1360
- 1361
- 1362
- 1363
- 1364
- 1365
- 1366
- 1367
- 1368
- 1369
- 1370
- 1371
- Legge til rette for at flere kan arbeide fra «hub-er» over hele Norge – ikke bare fra hovedkontorbygg.
  - Stimulere til etablering av lokale kontorlandskap for satelittkontor, slik at flere kan kombinere jobb med ferie når de ønsker det.
  - Bygge ut god bredbåndsdekning for å gjøre det enklere å jobbe desentralisert.
  - Legge til rette for at det er enkelt å pendle miljøvennlig, og dermed jobbe noen dager lokalt og noen dager på arbeidsplassen.
  - Innføre tiltak for at arbeidsgiver dekker kostnadene ved hjemmekontor, for eksempel gjennom å utrede et hjemmekontorfradrag.

1372 **Kompetanse og rekruttering**

1374 Tidligere nevnte Menon-rapport vektlegger næringslivets behov for rett
1375 kompetanse. Viken fylkeskommunes suksess med bedriftsintern
1376 opplæring i bedrift (BIO-midler) under pandemien kan brukes som
1377 utgangspunkt for fremtidig opplæring i bedrift. BIO-ordningen skal bidra
1378

1380 til å gi bedrifter kompetansen de trenger for å gjennomføre en nødvendig
1381 omstilling. Omstillingen kan være endring i form av bedriftens produkter
1382 og tjenester, måten bedriften arbeider på, eller etablering på nye
1383 markeder.

1384
1385 Arbeidssøkere uten relevant utdanning eller erfaring gis mulighet til å
1386 bygge sin kompetanse i bedriften. Buskerud bør se på mulighetene
1387 fullføringsreformen gir de videregående skolene og fagskolene i
1388 sammenheng med næringslivets kompetansebehov.
1389

1390 **Mobilisering til økt bruk av lærlinger**

1391 Venstre vil øke lærlingtilskuddet, fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger
1392 og øke rådgivingskompetansen til fylkeskommunene for opplæring og
1393 oppfølging av bedrifter som ønsker å ta imot lærlinger.

1394
1395 Den nye opplæringsloven, fullføringsreformen, gir lærlinger rett til
1396 rådgiving. Fylkeskommunen skal sørge for at de som går i lære i bedrift, har
1397 tilgang til rådgiving gjennom skolen der de var elever. For selv om
1398 lærlinger er del av arbeidsstokken i en bedrift, er de fremdeles under
1399 opplæring. Derfor vil Venstre at lærlingene også skal ha tilgang på
1400 rådgivertjenesten slik elevene i skolen har.

1401
1402 Disse tiltakene vil bidra til at vi får økt tilfang av lærebedrifter og at flere
1403 fullfører læretiden i bedrift. Fylkeskommunen kan bidra ytterligere ved å
1404 stille krav i sine anskaffelser om at bedrifter skal ta imot lærlinger.
1405

1406 **Ungt Entreprenørskap**

1407 Ungt Entreprenørskap bygger bro mellom skole og resten av samfunnet.
1408 Skal vi få til et innovativt og bærekraftig samfunn i Norge trenger vi bedre
1409 og mer samarbeid mellom utdanningssystemet og arbeidsliv. Ungt
1410 Entreprenørskap sine programmer bidrar til akkurat det og ruster barn og
1411 unge til å være fremtidens arbeidstakere. Elevene lærer og får erfaring med
1412 kreativitet, kompleks problemløsning og samarbeid.

1413
1414 Elever som deltar i entreprenørskapsprogrammer, for eksempel
1415 Ungdomsbedrift (UB) er mer motiverte for skolearbeid og skårer bedre på
1416 ferdigheter knyttet til å ta beslutninger, vise initiativ, muntlig og skriftlig
1417 kommunikasjon og bevissthet rundt at de har kunnskap og ferdigheter
1418 som trengs for å starte og drive en egen bedrift.

1419
1420 I et arbeidsliv hvor omstillingsevne og endringer i kompetansebehov vil
1421 være sentralt er det avgjørende med ferdigheter og egenskaper som blant

1422 annet samarbeid, problemløsning og kreativitet, kritisk og selvstendig
1423 tenking og refleksjon. Dette er sentrale elementer i begrepet
1424 entreprenøriell kompetanse. Ved å styrke rollen til innovasjons- og
1425 entreprenørskapskompetanse i hele utdanningsløpet fra grunnskole til
1426 høyere utdanning vil elevene og studentene i større grad være forberedt
1427 på nevnte utfordringer.

1428
1429 Ved å gi barn og ungdom mulighet til å engasjere seg i utfordringer og
1430 muligheter lokalt og regionalt, vil de allerede i tidlig alder bidra til
1431 verdiskaping i sitt eget nærmiljø. Det får de mulighet til gjennom å jobbe
1432 med programmene til Ungt Entreprenørskap. Læringen knyttet til de
1433 sentrale elementene samarbeid, problemløsning og kreativitet skaper
1434 engasjement. Kanskje reiser de ut for å bygge mer kompetanse, for siden å
1435 returnere og bidra til lokal utvikling og verdiskaping. Enten ved å bygge ny
1436 virksomhet, eller ved å bidra til omstilling og nyskaping i etablerte
1437 bedrifter eller i offentlig sektor.

1438
1439 **Venstre vil:**

- 1440
- 1441 ● Prioritere videreføring av ordningen bedriftsinterne
- 1442 opplæringsmidler
- 1443 ● øke lærlingtilskuddet og fjerne arbeidsgiveravgiften for
- 1444 lærlinger
- 1445 ● At alle videregående skoler, fagskoler, høyskoler og universitet
- 1446 i Buskerud skal styrke arbeidet med entreprenørskap
- 1447 ● Styrke samarbeid mellom næringsliv og
- 1448 utdanningsinstitusjonene
- 1449

1450
1451 **Et likestilt og inkluderende arbeidsliv**

1452
1453 Arbeid gir oss økonomisk frihet og muligheten til å utvikle oss som
1454 mennesker og medborgere. Deltakelse i arbeid er helt avgjørende for
1455 inkludering og integrering, og bidrar til økt tilhørighet, motvirker
1456 fattigdom og utjevner forskjeller. Venstre vil derfor ha et arbeidsliv som er
1457 fleksibelt og tilgjengelig nok til å passe for folk med ulike forutsetninger.

1458
1459 **Like muligheter i arbeidslivet**

1460 Norge er et av verdens mest likestilte land. Likevel opplever mange å bli
1461 diskriminert i arbeidslivet; enten det gjelder «utenlandskklingende» navn,
1462 kjønn eller fordommer ifm. med funksjonsnedsettelse. Mange
1463 ungdommer møter også problemer når de ønsker å opprette bedrifter for å
1464 utvikle og tilby nye tjenester eller produkter. Samfunnet burde heie frem

1465 unge innovatører som bidrar til økonomisk vekst og tørr og tenke
1466 annerledes. Mennesker sysselsatt i yrker som av en grunn er utdøende bør
1467 få muligheten til å omskolere seg og opparbeide nødvendig kompetanse
1468 for å kunne få en jobb i et annet yrke.
1469

1470 **Jobbsøking for ungdom**

1471 Ungdommer er en spesielt sårbar gruppe i arbeidslivet da de gjerne har
1472 liten eller ingen arbeidserfaring. Dette gjør at det er vanskelig å finne jobb
1473 dersom du ikke har en familie med godt kontaktnettverk mot
1474 arbeidsgivere og risikoen for å bli utnyttet er spesielt stor. Ungdom i
1475 Buskerud har behov for et tilbud som gjør det lettere å komme i kontakt
1476 med arbeidsgivere og få opplæring om rettighetene sine. Det bør også
1477 være en fordel ved å ansette ungdommer.
1478

1479 **Venstre vil:**

- 1480
- 1481 ● Styrke samarbeidet med arbeidslivet og utdanningssektoren
- 1482 for å redusere utenforskapet og kompetansegapet
- 1483 ● Sørge for at fylkeskommunens innkjøpsreglement stiller krav
- 1484 om tilrettelagte arbeidsplasser for funksjonshemmede
- 1485 ● Gjøre det enklere for folk med lav eller ingen utdanning å få
- 1486 jobb og bidra til at bedriften gir nødvendig opplæring.
- 1487 ● Tilby gratis omskolering innenfor utdøende yrker.
- 1488 ● Vurdere anonyme søknader, tilpasset fra yrke til yrke
- 1489 ● Styrke etablerertjenesten i Buskerud og dens synlighet blant
- 1490 ungdom med et spesielt fokus på unge gründere.
- 1491 ● Jobbe for å fjerne eller mildne aldersgrenser for opprettelse av
- 1492 enkeltpersonsforetak og aksjeselskap.
- 1493 ● Skape en bedre tilknytning mellom skole og arbeidsliv, hvor
- 1494 alternative løsninger som utdanning gjennom jobb er en
- 1495 mulighet.
- 1496 ● At det opprettes flere arbeidsplasser tilrettelagt for unge
- 1497 mennesker.
- 1498 ● Jobbe for å gjøre det enklere for unge å få sommerjobb.
- 1499 ● At ungdommens fylkesråd skal jobbe aktivt for unge
- 1500 arbeidstakere gjennom foreningen ViVilJobbe.
- 1501 ● Fjerne arbeidsgiveravgift for ungdommer.
- 1502 ● Stille krav til selskap som får støtte til ung rekruttering
- 1503 ● Se på mulighetene for at skolene kan gi elevene referanser til
- 1504 jobbsøking.
- 1505 ● At det opprettes en digital katalog over jobbtilbud for ungdom
- 1506 som deles gjennom skolene.
- 1507

1508 **Kapittel 6: Kultur, frivillighet og folkehelse**

1509

1510 Alle mennesker har rett til å velge hvordan de vil leve livet sitt. Mangfold og
1511 inkludering handler om å sikre alle mennesker sine rettigheter, uavhengig
1512 av forutsetninger og bakgrunn. Vi vil ha et samfunn som sikrer at alle
1513 mennesker opplever trygghet, like muligheter og frihet til å bestemme
1514 over eget liv og egen kropp, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell
1515 orientering, alder, etnisitet, religion og kjønnsidentitet.

1516

1517 **Et mangfoldig og fritt kulturliv**

1518

1519 Kultur og kulturuttrykk fyller menneskers liv med mening og innhold.
1520 Kulturlivet er en viktig forutsetning for et godt samfunn, og en viktig
1521 forutsetning for at åpne demokratiske samfunn skal fungere. Derfor er
1522 investering i kulturlivet en viktig investering i demokratiet, i mennesker og
1523 i det lokalsamfunnet vi lever våre liv.

1524 Et åpent og liberalt samfunn legger til rette for alle ytringsformer, det være
1525 seg teater, museer, dans, bibliotek, musikk, digital kultur og all annen
1526 kulturformidling som skjer mellom mennesker i alle aldre og fra alle
1527 kulturer. Kunst- og kulturinstitusjoner er arenaer for dannelse og offentlig
1528 meningsutveksling. Ved å delta i kulturlivet får vi erfaringer og kunnskap
1529 som gir oss forståelse om samfunnet.

1530 Kulturlivet er også en viktig bidragsyter og samarbeidspartner for
1531 næringsutvikling. I Buskerud vil Venstre legge til rette for økt samarbeid på
1532 tvers av fagområder og næringer.

1533 Venstre mener det offentlige har en demokratisk forpliktelse til å støtte
1534 kulturlivet. Ved å sikre et mangfold av finansieringskilder legger vi også til
1535 rette for kulturens uavhengighet.

1536

1537 Biblioteket er en sentral samfunnsaktør. Det er en inkluderende arena som
1538 er gratis og åpen for alle. Bibliotekene i Buskerud har gjennomgått store
1539 endringer de siste årene, og er i dag moderne, kompetente og
1540 utviklingsrettede møteplasser og kunnskaps- og kulturformidlere. Venstre
1541 ønsker at biblioteket skal få rammer til å fortsette denne utviklingen.

1542 Særlig ser vi at bibliotekene er viktige arenaer for tilgjengeliggjøring og
1543 forståelse for ny teknologi. En av de viktigste lærdommene fra Covid-19
1544 pandemien er nettopp behovet for gode og forståelige digitale verktøy. Vi
1545 vil sikre alle tilgang til den digitale infrastrukturen, enten du bor i by eller
1546 bygd. Slik kan institusjonen utvikles for økt deltakelse i samfunnet,
1547 integrering, gi økt kunnskap og dannelse.

1548

1549 I Viken finnes en rekke scener, institusjoner og kompetansesentre innen
1550 teater, dans, film, visuell kunst og musikk. Venstre er opptatt av at disse må
1551 sikres både utviklingsmuligheter, god og forutsigbar økonomi og egnede
1552 lokaler, og at dette må skje i et forpliktende samarbeid mellom staten,
1553 fylkeskommunen og kommunene og i samarbeid mellom institusjonene.
1554 Venstre konstaterer at kulturaktørene i Buskerud gjennomgående mottar
1555 en mindre andel av de nasjonale støtteordningene enn det aktiviteten og
1556 kvaliteten tilsier. Vi vil derfor aktivt jobbe for å øke kompetanse og
1557 kvaliteten på søknader for kulturaktører i fylket gjennom en økonomisk
1558 vekststrategi på vegne av, og i samarbeid med, kulturaktørene.
1559 Venstre mener at økt kulturaktivitet blant barn, unge og eldre er
1560 inspirerende både for skolen og kulturlivet. Gjennom ordninger som Den
1561 kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken får kulturtilbydere
1562 tilgang til midler til produksjoner for disse målgruppene.

1563
1564 Venstre vil bidra til at både lokale, regionale og eksterne kunst- og
1565 kulturtilbydere engasjeres gjennom disse ordningene. Vi vil at det skal
1566 vurderes om disse ordningene i enda større grad enn i dag kan brukes
1567 målrettet for å utvikle profesjonelle kulturaktører i fylket. Venstre vil
1568 arbeide for at begge ordninger opprettholdes i kommende valgperiode.

1570 **Venstre vil:**

- 1571
- 1572 ● at alle nye formålsbygg skal følge akustikkveilederen for kulturhus.
- 1573 ● etablere en økonomisk vekststrategi på vegne av kulturaktørene
- 1574 ● jobbe for at alle barn, unge og voksne skal få gode kulturopplevelser
1575 der de bor
- 1576 ● videreutvikle regionale teatre, museer, scener og kunstsentre og
1577 sørge for at de har egnede lokaler og gode og forutsigbare
1578 økonomiske rammer
- 1579 ● sikre god bredde og godt tilbud av forskjellige kunstarter som
1580 musikk, teater, film, dans, litteratur og digital kultur
- 1581 ● at kulturaktører, festivaler og andre lokale kulturinitiativ sikres økte,
1582 forutsigbare og ubyråkratiske støtteordninger
- 1583 ● styrke arbeidet med Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle
1584 spaserstokken
- 1585 ● styrke kulturinstitusjonenes evne og mulighet for publikumsutvikling
1586 og egeninntjening
- 1587 ● Sikre at regionale og lokale bibliotek har gode rammebetingelser og
1588 utviklingsmuligheter
- 1589 ● sikre høy kvalitet, god tilgjengelighet, gode tjenester og bredt tilbud
1590 fra bibliotekene i hele Buskerud og videreutvikle bibliotekene som
1591 både fysiske og digitale møteplasser

1592 Kulturhistorie

1593
1594 Historien og kulturarven vår er en viktig del av kulturen, og
1595 fylkeskommunen har et stort ansvar for kulturminnevernet. Historien
1596 utfordrer oss og øker kunnskapen vår om samtiden. Museer,
1597 arkivinstitusjoner, bygningsvernssentre og kulturarv-institusjoner er
1598 sentrale brikker i kulturtilbudet i Norge, og i Buskerud. Her formidles
1599 viktige sider ved kulturhistorien. Venstre vil sikre mangfoldet gjennom en
1600 offensiv satsing på arkiv og muséer, i tillegg til det frivillige og offentlige
1601 kulturminnevernet. Da må vi utvikle gode ordninger som motiverer til å
1602 bevare eksisterende kulturminner og ivareta nye arkeologiske funn på en
1603 måte som gjør at også framtidige generasjoner får glede av
1604 kulturhistorien.

1605
1606 Den frivillige innsatsen innenfor formidling og bevaring av vår felles fortid
1607 gjennom historielag og mange frivillige organisasjoner er helt avgjørende.
1608 Venstre vil styrke støtten til disse. Riktig og godt vedlikehold av gamle og
1609 verneverdige bygg er bra på mange måter: For klima- og miljø, for å ta vare
1610 på kulturminneverdier, for økonomien og for arbeidsplasser. Venstre vil
1611 styrke arbeidet med regionale bygningsvernssentre for å øke kompetansen
1612 om antikvarisk vedlikehold og motivere til godt vedlikehold av
1613 verneverdige bygninger.

1614 Venstre vil:

- 1615
- 1616
- 1617 ● Realisere et fellesmagasin for museer i Buskerud
- 1618 ● Gjeninnføre den fylkeskommunale ordningen med søkbare
- 1619 prosjekter med krav til kun 20 % egenfinansiering for museene
- 1620 ● at samarbeidet mellom lokale og regionale kultur- og
- 1621 vernemyndigheter styrkes
- 1622 ● at ordningen med bygningsvernssentre i Buskerud styrkes og utvides,
- 1623 gjerne i samarbeid med Akershus og Østfold
- 1624 ● at bevilgningene til kulturminnefondet og regionale støtteordninger
- 1625 økes slik at flere private eiere kan få tilskudd til å sette i stand
- 1626 verneverdige eiendommer
- 1627 ● styrke museenes forsknings- og formidlingskompetanse
- 1628 ● utarbeide handlingsplan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på
- 1629 museum og arkiv
- 1630 ● Styrke vilkårene for fylkets regionale teater - Brageteateret

1631
1632
1633

1634 **Idrett og frivillighet**

1635
1636 Idrett står sterkt i Buskerud, og Venstre vil at vi fortsatt skal være et
1637 ledende idrettsfylke. Venstre vil ha både bredde- og toppidrett. Godt
1638 samarbeid på lokal- og fylkesnivå mellom idrettslag og det offentlige er
1639 avgjørende for å nå disse målene. Samtidig er det viktig til å stimulere
1640 idretten til å åpne for nye former aktiviteter for å favne flere av Buskeruds
1641 innbyggere, blant annet ved å inkludere og bidra til å utvikle nye
1642 aktivitetsformer slik som E-sport. Idretten er en viktig leverandør av glede,
1643 glød og engasjement og bidrar til å løse viktige samfunnsoppgaver som
1644 integrering, gode oppvekstmiljøer og folkehelse.

1645
1646 Frivilligheten er en bærebjelke i det norske kulturlivet. Halvparten av
1647 befolkningen i Norge engasjerer seg i ulike former for frivillig arbeid, og
1648 det gjør at Norge har et levende organisasjonsliv. Gjennom frivilligheten
1649 får vi et bredere og mer mangfoldig tilbud som bidrar til utvikling av
1650 kreativitet og skaperkraft. Venstre vil at det skal være enkelt å være frivillig,
1651 og at frivilligheten må være fri, ikke styres politisk. Venstre vil at Buskerud
1652 skal skape gode arenaer og former for samarbeid med frivilligheten, på
1653 frivillighetens premisser.

1654 **Venstre vil:**

- 1655 ● sørge for at skoler og andre offentlige bygg skal være åpne og gratis
- 1656 for idrett, kultur og frivillighet – både på hverdager og i helgene.
- 1657 ● støtte idrettskretsens arbeid med etablering av idretts- og
- 1658 aktivitetsråd i kommunene
- 1659 ● støtte idrettens tiltak Aktive lokalsamfunn
- 1660 ● jobbe for en regional utjevning av spillemidlene til anlegg for idrett,
- 1661 fysisk aktivitet og friluftsliv på landsbasis.
- 1662 ● støtte utbyggingen og utviklingen av lokale og regionale turløyper
- 1663 og andre tiltak som fremmer friluftsliv
- 1664 ● støtte frivillige organisasjoner i arbeidet med inkludering og
- 1665 integrering
- 1666 ● Bidra til at flere tilbud og tjenester er tilgjengelig for alle
- 1667
- 1668
- 1669

1670

1671 **Kapittel 7: Tannhelsetjenesten**

1672
1673 Fylkeskommunen har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Venstre
1674 vil at tannhelsetjenesten i Buskerud skal ha høy kvalitet og være lett
1675 tilgjengelig for innbyggerne i Buskerud.

1676
1677 **Venstre vil:**

- 1678
- 1679 ● prioritere godt forebyggende tannhelsearbeid
  - 1680 ● sikre at tannhelsetjenesten i Buskerud har høy kompetanse,
1681 tilstrekkelig ressurser, egnede lokaler og moderne utstyr
  - 1682 ● sikre at fylkeskommunens tannhelsetjeneste er tilgjengelig for
1683 innbyggerne
  - 1684 ● prøve ut nye modeller for økt tilgjengelighet og forebygging, f.eks at
1685 tannpleier kan reise ut til skoler og institusjoner.